

Fieldmanager

HET VAKBLAD VOOR SPORTVELDBEHEER

PRIVATISEREN

Is het budget halfleeg of halfvol?

TV Barendrecht

Ingrijpende renovatie

Bertus Meijer

Fieldmanager in
Dalfsen

Glaucaniet of niet?

Drainageprobleem
op kunstgras

‘Het effect van beregenen kan groter’

Magnation zorgt voor betere opname, hogere grassdichtheid en waterbesparing

Het is algemeen bekend dat water een van de grootste uitdagingen is wat betreft beschikbaarheid voor menselijke consumptie. Slechts 1% van alle water op aarde is beschikbaar voor drinkwater, en 70% daarvan wordt gebruikt als irrigatiewater in de landbouw. Het is niet bekend hoe groot het aandeel van de beregening van sport- en recreatievelden hierin is. Toch ligt de sport onder een vergrootglas als we het hebben over verbruik van water en bestrijdingsmiddelen.

Auteur: Piet Regnerus, Magliv BV

Zuinig omgaan met schaarse natuurlijke bronnen is één, maar er is meer. ‘Water is meer dan H₂O alleen. Er is nog te weinig kennis over de effecten die de kwaliteit van het beregeningswater heeft op de ontwikkeling van een plant’, zegt Piet Regnerus van Magliv BV, importeur van de uit Amerika afkomstige Magnation water- en energiebesparende producten. ‘In Nederland kost water bijna niks, maar dat kan in de toekomst zomaar veranderen. Elke druppel water die je beregent, moet daarom zo effectief mogelijk worden ingezet.’

Door een combinatie van hydrodynamica en resonantie wordt de opnamecapaciteit van water vergroot en verandert de moleculaire structuur, waardoor water sneller door de grond en de plant(wortels) wordt geabsorbeerd. Hierdoor vindt er veel minder verdamping plaats en hebben elementen die in het water zijn opgelost, zoals voedingsstoffen en mineralen, meer effect. In de praktijk betekent dat ook een besparing op water, meststoffen en bestrijdingsmiddelen van 10 tot 30 procent.

De Herdgang

Deze techniek van waterbehandeling wordt al veel toegepast in de landbouw, maar nog weinig in de sportsector. Dat water zo veel effect kan hebben, klinkt menigeen vreemd in de oren. Zo ook de directie van regerend landskampioen PSV uit Eindhoven. Toch besloot deze dat nader onderzoek interessant kon zijn. Daarom werd op trainingscomplex De Herdgang een pilot opgezet, in samenwerking met Agterberg Bedrijven, die al meer dan 16 jaar het onderhoud aan de PSV-

velden verzorgt. De resultaten zijn verrassend. 'Met Magnation op het irrigatiesysteem zagen we een paar weken na inzaai van het veld een aanzienlijk vitalere grasplant en een betere wortelgroei op het gedeelte dat behandeld beregeningswater kreeg', aldus de directeur van Agterberg, Kees Haaksman. Na twee maanden beregenen was er duidelijk een verschil in kleur en in grassdichtheid te zien. Net na de winter lag het veld er beter bij dan andere jaren. 'En dat na twee maanden dagelijkse intensief gebruik voor de training van het eerste elftal van

PSV!' benadrukt Gert van Veller, projectmanager bij Agterberg.

Sc Heerenveen

Ook bij eredivisieclub sc Heerenveen hebben ze positieve ervaringen met Magnation. Net als bij PSV gebruikt men bij Heerenveen bronwater voor beregening. De groundsman van sc Heerenveen is een echte *stânfries* en laat zich niet zomaar overtuigen door het zoveelste 'ei van Columbus'. Toch vond ook hij het verhaal van Regnerus plausibel

genoeg om een aantal van zijn uitdagingen op het stadionveld te elimineren. 'Ik kreeg continu klachten van de spelers over stank op het stadionveld. Dat komt doordat we beregenen met ijzerhoudend bronwater. Waterstofsulfide in het water zorgt voor een indringende rotte-eierengeur', zegt groundsman Henk Schreuder.

Ook een sterkere grasmat en besparing op meststoffen en bestrijdingsmiddelen waren voor Schreuder redenen om voor Magnation te kiezen. Over de ervaring met het systeem is hij positief. 'Direct bij de eerste de beste beregeningsbeurt na installatie van de waterbehandelingsunit heb ik mijn neus letterlijk tussen de grasplanten gestoken. Tot mijn verbazing was de stank compleet verdwenen! Daarmee heb ik mijn punten gescoord', lacht Schreuder.

Voor de distributie van Magnation-producten in Nederland werkt Magliv onder andere samen met beregeningsspecialist Aquaco uit het Gelderse Elst. Aquaco is in 1978 gestart als Barenbrug Beregening. Aquaco ontwerpt, installeert en onderhoudt onder andere beregeningsinstallaties voor golfbanen, sport- en recreatievelden. 'Het is dan ook niet vreemd dat wij bij Aquaco weten hoe groot het belang is van de juiste kwaliteit en de juiste hoeveelheid water voor sport- en recreatievelden', zegt Hans Kamphuis, algemeen directeur van Aquaco. 'De producten van Magnation dragen bij aan een sterkere en vitalere grasmat met een lager watergebruik en daarmee een lager energieverbruik. Dit leidt tot lagere kosten en past uitstekend in de Green Deal.'

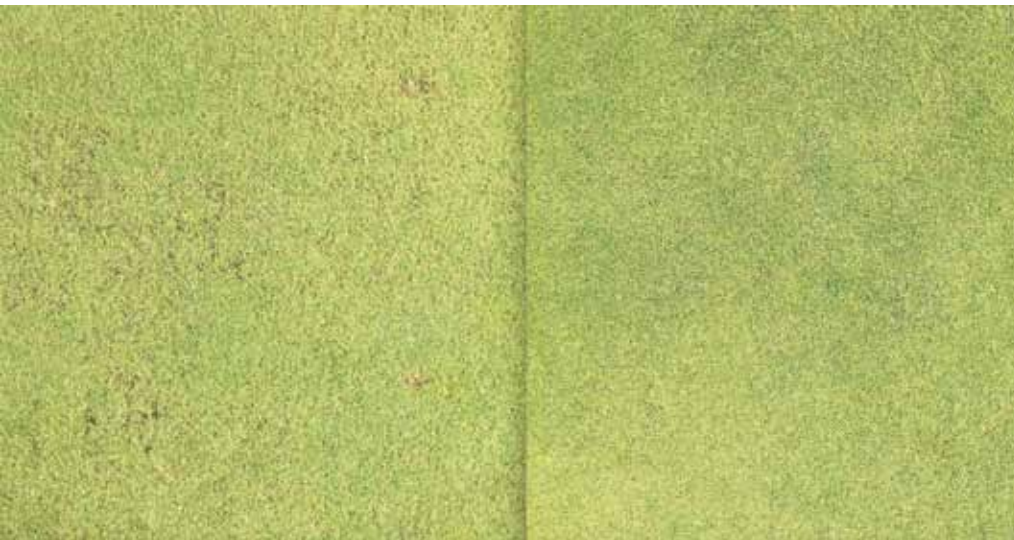
AQUACO
Specialist in H₂O

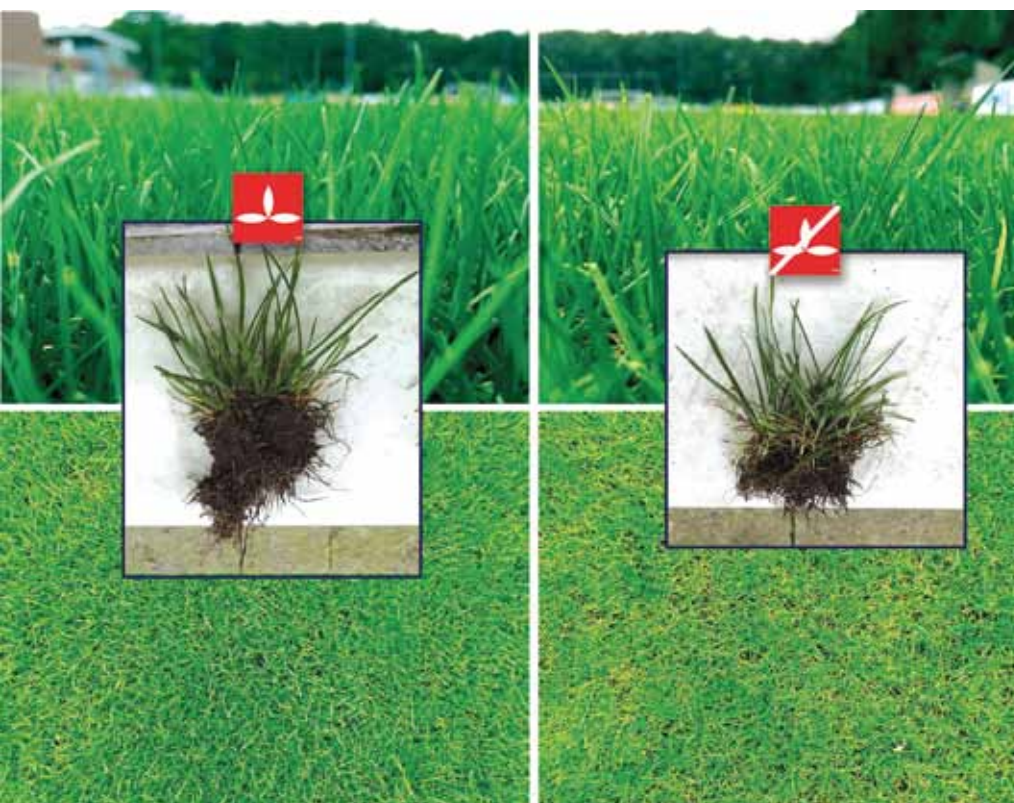
Be social

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-5798

Het veld voor en na behandeling met Magnation.

PSV-gras mét en zonder Magnation-behandeling.

Wie wordt Fieldmanager of the year? 2017

Het vakblad Fieldmanager organiseert in november 2016 voor de zevende keer op rij, de verkiezing van de Fieldmanager of the Year. Met dank aan de sponsors Jean Heybroek, Melspring en DLF gaat een deskundige jury dit jaar weer opzoek naar de beste sportveldbeheerder van Nederland. Verder zal de jury, dit jaar voor de vierde keer, de FM High Potential Award uitreiken, een prijs voor het aanstormend talent op de sportvelden.

Denk jij dat je voor deze award in aanmerking komt? Of ken je een collega sportveldbeheerder waarvan je vindt dat hij of zij een goede kandidaat is?

Geef dan vandaag nog naam en sportveldcomplex per e-mail door aan de redactie. Er wordt met name ook gezocht naar jong talent en sportveldbeheerders in dienst van aannemers en adviesbureau's.

Kijk voor meer informatie op www.fieldmanageroftheyear.nl

Uw kandidaten kunt u doorgeven aan Lieke van der Weijde via project@nwst.nl

**Wie wordt de opvolger van
Henrie Bekkers als
Fieldmanager of the Year 2017?**

www.fieldmanageroftheyear.nl

56 Tennispark van TV Barendrecht kan zeker weer 25 jaar mee na ingrijpende renovatie

Ingenieurs- en adviesbureau Antea Group heeft in de afgelopen maanden het tennispark van TV Barendrecht ingrijpend gerenoveerd. Op 2 april vond de officiële opening plaats. Iedereen bleek razend enthousiast. 'Antea Group is een groot bedrijf', zegt voorzitter Sjors Callenbach. 'Dat geeft je een stukje zekerheid over de uitvoering.'

COLOFON

Fieldmanager -een uitgave van NWST NeWSTories bv- wordt in een gemiddelde oplage van 1.900 exemplaren verspreid onder sportveldbeheerders in dienst van gemeentes, sportclubs en aannemers. Fieldmanager is het belangrijkste Nederlandse vakblad voor sportvelderhoud waarbij de praktisch ingestelde vakman centraal staat.

Redactie & commercie

NWST NeWSTories bv
Fransesstraat 41
6524 HT Nijmegen
T 024-3602454
F 024-3602464
I www.fieldmanager.nl
M info@fieldmanager.nl

Hoofdredacteur: Hein van Iersel (hein@nwst.nl)
Redacteuren: Santi Raats (santi@nwst.nl)
Kelly Kuenen (kelly@nwst.nl)
Janneke de Wit
(redactie@nwst.nl)
Vormgeving: StudioBont
Advertenties: Alberto Palsgraaf
(alberto@nwst.nl)
Peter Jansen (peter@nwst.nl)
Rik Groenewegen
(rik@nwst.nl)

Abonnementen

€73,- per jaar. De abonnementsperiode loopt van 1 januari tot en met 31 december van ieder jaar en uw abonnement zal jaarlijks automatisch worden verlengd, tenzij uw schriftelijke wederopzegging uiterlijk 31 oktober voorafgaand aan de nieuwe abonnementsperiode in ons bezit is.

ISSN: 2212-4314

Alle auteursrechten en databankrechten ten aanzien van (de inhoud van) deze uitgave worden uitdrukkelijk voorbehouden. Deze berusten bij Greenkeeper c.q. de betreffende auteur. Niets uit deze uitgave mag zonder schriftelijke toestemming van de uitgever worden veeveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, scan, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook. Greenkeeper wordt tevens elektronisch opgeslagen en geëxploiteerd. Alle auteurs van tekstbijdragen in de vorm van artikelen of ingezonden brieven en/of makers van beeldmateriaal worden geacht daarvan op de hoogte te zijn en daarmee in te stemmen e.e.a. overeenkomstig de publicatie- en/of inkoopvoorwaarden. Deze zijn bij de redactie ter inzage of op te vragen.

Beroepsgebonden huidkanker: theorie is praktijk?

Vorig jaar meldde het Nederlands Centrum voor Beroepsziekten (NCvB) dat er relatief weinig aandacht is voor beroepsgebonden huidkanker. De redactie vroeg haar lezers naar hun ervaring met zonbescherming op de werkvloer. Valt er nog iets te leren voor de zomer?

Perfect Pitches part IX

Ook in deze uitgave van Fieldmanager staat weer een forse opsomming van Perfect Pitches. Acht keer per jaar een verslag van de meest bijzondere projecten op gebied van sport. Uw project ook op deze projectenparade? Stuur een mail naar project@nwst.nl en u wij zenden u alle info.

Is het glauconiet of niet?

Overtuigd van hun eigen kunnen, breken sportveldenbouwers zich het hoofd over de vraag hoe het mogelijk is dat sommige kunstgrasvoetbalvelden de laatste paar jaar toch te kampen hebben met een afwateringsprobleem. Met ruim 1500 kunstgrasvelden in ons land zou het aan hun kennis en ervaring niet liggen. Maar waaraan dan wel? Schuilt het antwoord in een korreltje genaamd glauconiet?

28

52

Uitloging is vlekje op SuperSub

De realisatie van twee kunstgrasvelden op het trainingscomplex van AZ was alleen mogelijk dankzij een dikke laag lichtgewicht schuimbeton. Maar met deze innovatieve oplossing deed zich ook een nieuw probleem voor. Is de keuze voor beton als toepassing in de onderbouw wel de juiste?

VOLG ONS

 twitter.com/fieldmanagement

 facebook.com/bladfieldmanager

EN VERDER

- 8 Nieuws
- 18 Fieldmanager in Dalfsen heeft één potje geld voor sportvelden, groen én grijs
- 34 Help, ik word geïnterviewd!
- 60 privatiseren: Is het budget halfleeg of halfvol?
- 66 Hoofredactioneel

Greenfields legt velden aan in Tunesië

Greenfields heeft onlangs in Tunesië vijf FIFA-gecertificeerde kunstgrasvelden geïnstalleerd, in Djerba, Carthago, Korba, Bourguiba en Kram. Op korte termijn volgt de installatie van nog eens vier velden. Tot voor kort kende Tunesië geen FIFA-gecertificeerde velden; nu zijn het er vijf. De aanleg werd verzorgd door Witco Sports, een Tunesische contractpartner van Greenfields, exclusief voor dit land. De velden maken deel uit van het FIFA Quality Programme. Greenfields is de enige preferred producer van de FIFA in Tunesië. Voetbal is hier veruit de meest beoefende sport, maar de markt is groot en onoverzichtelijk en er is sprake van sterke prijsconcurrentie; voor Greenfields aanleiding om in samenspraak met de FIFA een seminar te organiseren over tal van kunstgrasaspecten, vooral de standaarden en het kwaliteitsbewustzijn.

Faillissement Robotmaaier.com

De onderneming Robotmaaier.com leek goed op weg in het veroveren van de maaimarkt. Helaas is onlangs toch het doek gevallen voor deze speler. Ondanks de opkomen- de automatisering en interesse vanuit de

markt hebben interne omstandigheden ervoor gezorgd dat de bedrijfsactiviteiten niet konden worden voortgezet. Robotmaaier.com leverde onder meer de Big Mow, de grote automatische maaier die onder meer (al dan niet proefmatig) geïnstalleerd werd op het nieuwe trainingsveld van AFC Ajax en bij de Universiteit van Twente.

Nieuwe Toro groundmaster 360 voor Bras Fijnaart

Bras Fijnaart heeft eind april een nieuwe Toro groundmaster 360 met cabine aangeschaft bij Megens Oirschot, het technisch servicecentrum voor Zuid-Nederland voor de producten van Jean Heybroek. Deze Toro-cirkelmaaier is zeer wendbaar en heeft een maaidek van 183 centimeter. Daardoor is hij goed in te zetten voor zowel grote als kleine oppervlakten. Ook kan de Toro groundmaster 360 eenvoudig heuvels oprijden zonder te slippen en beschadigt hij de grasmat niet.

Homburg neemt deel Louis Nagel over

Hardi-importeur Homburg uit het Friese Stiens neemt een deel van de activiteiten

van Louis Nagel over. Het gaat om Ag Leader Precision Farming.

Na overleg tussen Nagel – waarvan de activiteiten zullen worden beëindigd – de fabrikant en Homburg verloopt de verkoop voortaan via het Friese bedrijf. Geert-Jan Giesberts is in dienst getreden van Homburg Holland en zal de support blijven verzorgen. Het dealernetwerk van Ag Leader blijft intact.

New Holland TZ 21 voor tennisclub

New Holland-dealer Munsterman BV uit Varsseveld heeft onlangs een New Holland TZ 21 hydro afgeleverd aan de Winterswijkse tennisclub. Het gaat om een trekker met een 21 pk-driecilinder-motor, die is uitgerust met hydrostatische transmissie. Naast deze trekker werd ook een Courtmaster van AT machines geleverd. Met deze apparaten houdt de vereniging de zandlaag van de kunstgrasvelden los. Als deze laag goed los is, kan het zand goed drogen, waardoor mossen en algen geen kans krijgen om te groeien. Ook zorgt een losse zandlaag voor veel spelcomfort.

Stor-it

Het seizoen zit er weer op,
tijd om te herstellen!

melspring

www.olmix.com/plant-care

Apart bedrijf Van Oosten voor KG Reiniger

Van Oosten Beregening, de beregenings-specialist, is sinds anderhalf jaar op de markt met KG Reiniger, een algenbestrijdingsmiddel op basis van enzymen. Het product liep volgens Aad van Oosten zo goed, dat er een eigen bedrijf voor is opgestart. Begin 2014 kwam Van Oosten Beregening op de markt met de niet-chemische algendetergent KG Reiniger, maar de testen vonden al plaats vanaf 2013. De enzymen die gebruikt worden in de samenstelling van KG Reiniger behoren tot de groep met een katalytische werking; dat houdt in dat deze enzymen instaan voor de afbraak van organische stoffen. De enzymen breken de ketens af die moleculaire structuren van organische stoffen in stand houden. Het milieu, flora en fauna worden niet aangetast als deze enzymen weer terug in de natuur komen. Volgens Aad van Oosten dringen de enzymen tijdens het reinigingsproces dieper door in de mat dan chemische detergenten. 'Als je met een ander middel gepoetst hebt, lijkt het schoon, maar als je vervolgens dieper in de mat kijkt, dan kom je weer algen tegen.' KG Reiniger wordt aangebracht met een doseerpomp of met een tractor met spuitboom. Van Oosten: 'Sommige clubs hebben een trekker-tje; dan kunnen zij het zelf aanbrengen. Dit scheelt de inzet van een loonwerker.' Van Oosten adviseert gebruikers om KG Reiniger ook preventief in te zetten. 'Het kost meer werk en middelen om een veld te reinigen wanneer je er al algen op ziet, dan wanneer je het veld vanaf de aanleg wekelijks

er gediscussieerd over veel gestelde vragen over kunstgrasonderhoud en werden er demonstraties op het veld gegeven. De laatste tijd merkten de partijen een groeiende behoefte in de markt aan kennis en advies over het onderhoud van kunstgras. Regelmatig komen er vragen binnen over kunstgrasvezels die niet meer recht staan, over het omgaan met nat en vochtig weer, en over de vraag hoe en wanneer onderhoud het beste kan worden uitgevoerd. Uiteindelijk is het onderhoud van een kunstgrasmat, onder de juiste condities en met de juiste machines, van essentieel belang voor de levensduur en het behoud van de speltechnische eigenschappen. Op de kunstgrasdag werden door middel van interactieve discussies en concrete demonstraties de meest voorkomende vragen beantwoord. Herman Dijk van UniCom Oost bv, Bram van Stralen en Edwin Sol van AT machines, Arjan Emaus van Sallandse United en Teus van Ekeren van Voets waren op de dag aanwezig om hun visie te presenteren en de demonstraties te verzorgen.

Stor-it

Reduceert uitspoeling van
nutriënten

melspring

www.olmix.com/plant-care

kort reinigt met een lichte dosering.' De definitie van een lichte dosering ligt niet vast. 'De dosering hangt voor een groot gedeelte af van het aanwezige water, dus bronwater, oppervlaktewater of drinkwater. En van de ligging van het veld: als het bijvoorbeeld tussen de bomen ligt, is het veld door het neervallende organisch materiaal een stuk gevoeliger voor algen.'

Succesvolle kunstgrasdag

Onlangs heeft UniCom Oost bv samen met Voets, AT machines en Sallandse United een kunstgrasdag georganiseerd met aandacht voor het onderhoud van kunstgras. Tijdens de informatieve dag werd

Stor-it

Verbeterd drainage

melspring

www.olmix.com/plant-care

ADVIESBUREAU VOOR DE GROENE OPENBARE BUITENRUIMTE EN BUITENSPORTACCOMODATIES.

We opereren landelijk en hebben expertise in aanleg, beheer en onderhoud van de groene buitenruimte en buitensportaccomodaties. Onze opdrachtgevers zijn voornamelijk gemeentes, woningcorporaties, projectontwikkelaars en aannemers, die we op cultuurtechnisch gebied ondersteunen met planvorming (beleid & beheer), bestekvoorbereiding, aanbestedingen en directievoering & toezicht. Dit doen we voor o.a. sportcomplexen, speelvoorzieningen, begraafplaatsen en openbaar groen.

greenengineers
adviseurs voor sport en groen

Kauwenhoven 76a
6741 PW Lunteren

Postbus 765
6710 BT Ede

T (0318) 654 124
E info@greenengineers.nl
I www.greenengineers.nl

MP SERIE 3-DELIGE CIRKELMAAIERS

Laagste brandstofgebruik door licht gewicht (Domex®)

Grootste werkbreedte (300, 330 Of 350 cm)

Hoogste motorvermogen (49 - 65pk Kubota® Commonrail turbodiesel)

Smalste transportbreedte (1.65 meter transportbreedte)

Luxe cabine met airco

RANSOMES
A Textron Company

Pols Groep | +31 (0) 181 45 88 45 | info@pols.nl | www.pols.nl

GRASMEESTERS
meesters in grasmanagement

www.grasmeesters.nl
info@grasmeesters.nl
tel: +31 6 22 52 19 14

Verhoeve Watertechniek

Verhoeve watertechniek is één van de marktleiders in NL en BE op gebied van irrigatie op golfbanen, sportvelden, tuinen/parken en waterkunstwerken. Wij zijn op korte termijn op zoek naar een enthousiaste

BEREGENINGSMONTEUR

(allround technicus watertechniek)

In deze functie ben je verantwoordelijk voor de aanleg en onderhoud van beregeningsinstallaties. Je hebt affiniteiten met PE leidingen, pompen en elektrische schakelingen. De beregeningsinstallaties worden aangelegd bij golfbanen, sportvelden, particulieren en parken.

Takenpakket:

- Zelfstandig aanleggen van beregenings- en pompbesturingssystemen.
- Oplossen van storingen.
- Ontwikkelen van nieuwe ideeën en het vertalen hiervan in bruikbare toepassingen.
- Klantgericht service verlenen.
- Samenwerken met collega's en/of inleempersoneel.

Wat bieden wij:

- Een collegiale werksfeer waarin eigen initiatief wordt gewaardeerd.
- Grote diversiteit aan werkzaamheden binnen het vakgebied.
- Mogelijkheid tot groei in vakkennis en verantwoordelijkheden.

Wie ben jij:

- Je hebt als opleidingsniveau MTS E, dan wel MTS WTB/MIT.
- Je houdt van je vak, bent ambitieus en hebt geen "9 tot 5 mentaliteit". Je bent klantgericht, collegiaal en vindt het leuk op wisselende locaties en omgevingen te werken. Je hebt affiniteiten met pompen, PE leidingen en elektrische schakelingen.
- Je houdt er van je kennis te verbreden en houdt deze up-to-date. Je woont of gaat wonen in een straal van maximaal 50 kilometer van het bedrijf.
- Je bent in het bezit van rijbewijs B (E)

Sollicitatieprocedure:

Zowel ervaren als beginnende monteurs nodigen wij uit om te solliciteren. Stuur jouw sollicitatiebrief en CV sturen naar: Verhoeve Watertechniek bv, Industrieweg 23, 4762 AE Zevenbergen, t.a.v. M. Oomens - Rademaker (PZ). E-mail: m.oomens@ahademan.com.

Voorjaarsonderhoud kunstgras tennisbanen

Voor kunstgras tennisbanen is het verstandig om in het voorjaar extra aandacht te besteden aan het onderhoud. Alle vervuiling die in herfst- en wintermaanden op de banen komt door bladresten, mos, algen en noem maar op, dient in deze periode goed aangepakt te worden. Natuurlijk passen vele clubs de driehoeksborstel toe, maar deze heeft veel lange haren per gewicht. Het gevaar bestaat dat de werking niet optimaal is doordat de borstel feitelijk als een surfplank over het oppervlak veegt. Soms gooit men er een gewicht bovenop, maar de haarvezels buigen dan, omdat zij niet sterk genoeg zijn.

Edwin Sol van AT Machines: 'Losborstelen met de Courtmaster is dan een zeer effectieve manier van onderhoud. De borstelharen gaan recht het veld in, om goed te kunnen reinigen.' De Courtmaster is een machine voor wekelijks onderhoud van kunstgras tennisbanen. Hij borstelt los, egaliseert en sleept het zand. De machine bestaat uit twee speciale borstels en een egaliseerplaat. De eerste borstel borstelt de mat los en open, zodat mos en algen geen kans krijgen om te groeien.

Als er te lang wordt gewacht met decompacteren, kan het na enige tijd alleen nog met een zeer agressieve manier van bewerken verwijderd worden

De egaliseerplaat zorgt ervoor dat alle infill netjes wordt verdeeld over het veld, om dit mooi egaal te krijgen. De laatste borstel borstelt de infill weer netjes de mat in. Dit gebeurt in één werkgang. Sol legt uit: 'Het resultaat is dat de baan veel sneller opdroogt. Ook mos en algen bestrijdt je hierdoor op natuurlijke manier. De Courtmaster bestrijdt ook compactheid van het infill-zand. Vooral voor en achter de baselijn kan de hardheid voor problemen zorgen. Als er te lang wordt gewacht met decompacteren, kan het na enige tijd alleen nog met een zeer agressieve manier van bewerken verwijderd worden, met als gevolg hoge kosten en onnodige slijtage.'

Greenfields MX 3D-geweven kunstgrasveld

Greenfields UK Ltd en Allsports Construction and Maintenance Ltd, gespecialiseerde installateurs van sportterreinen, hebben hun strategisch partnerschap verlengd voor de aanleg bij Alloa Athletic FC (Alloa, VK) van Greenfields MX, een FIFA-geaccrediteerd 3G- en 3D-geweven kunstgrasveld. Alloa Athletic FC was tevreden over een vorig veld van Greenfields en besloot voor de nieuwe ontwikkeling opnieuw te kiezen voor een product van Greenfields.

Mike Mulraney, voorzitter van Alloa Athletic FC, zegt over de stadionontwikkelingen: 'Negen jaar geleden spraken we bij de aanleg van ons huidige veld ons vertrouwen uit in Greenfields en Allsports. We zijn zo enthousiast over het geavanceerde speeloppervlak, dat we opnieuw voor dit team hebben gekozen om ons voor

het komende seizoen te voorzien van een nieuw oppervlak. Hoewel de club én de gemeente van ons veld gebruikmaken, blijft het voldoen aan de hoogste FIFA-normen, waardoor het voor de club niet moeilijk was hiertoe te besluiten. Het 3D-geweven Greenfields MX-veld onderscheidt zich op de markt en we kijken uit naar een lange samenwerking met deze gespecialiseerde bedrijven.'

Paul Milton, commercieel directeur van Greenfields UK: 'We zijn trots op de besteding van onze relatie met Alloa Athletic FC, dat na negen jaar zijn huidige Greenfields-veld vervangt door een nieuw product met gebruikmaking van de allernieuwste technologieën. Greenfields MX Trimension is een hoogwaardig 3D-geweven product, dat de spelers een natuurlijke beleving bezorgt en zijn veerkracht behoudt. Allsports, onze partner in Schotland, is een bekend installateur van velden en heeft bij een aantal in het oog lopende projecten met Greenfields samengewerkt.'

KENNIS VAN DE BODEM

IS HET SUCCES VAN HET SPORTVELD!

In de tweedaagse cursus "de Top van het sportveld" leert u op een bijzonder praktische en doeltreffende wijze de vak kennis met betrekking tot bodemstructuur en eigenschappen van de grond. Het doel is het realiseren van een kwalitatief hoogwaardig sportveld dat voldoet aan de sporttechnische eisen.

GA VOOR EEN OPTIMALE KWALITEIT EN BESPEELBAARHEID VAN UW SPORTVELD!

VOOR MEER INFORMATIE KUNT U CONTACT OPNEMEN MET
LISET VAN PINXTEREN, OPLEIDINGSCOÖRDINATOR GOLF EN SPORTVELDEN.
 T: 026 - 355 0100 - WWW.IPCGROEN.NL

GEEF UW KUNSTGRASVELD EEN TWEEDE KANS!

Vaak worden complete kunstgrasvelden vervangen, terwijl slechts een **klein deel** van het veld versleten is, of omdat het veld niet meer aan de huidige **normen** voldoet. Wij zijn van mening dat ieder veld een tweede kans verdient. Met een relatief **kleine investering** kunnen wij uw veld opwaarderen volgens de KNVB en FIFA normen en de **gebruiksduur** van uw veld met **3 tot 5 jaar verlengen!**

Waarom zou u een heel veld vervangen als alleen de doelgebieden versleten zijn. Wij kunnen, geheel naar uw wensen, een deel van het penalty gebied vervangen met nieuw kunstgras dat geschikt is voor de renovaties van kunstgrasvoetbalvelden.

Transplantatie is ook een mogelijkheid. Vaak is het veld namelijk versleten rond de penaltystip en in de doelgebieden, terwijl het kunstgras van de achteruitlopen nauwelijks versleten is. Het kunstgras van het doelgebied wordt dan omgevoerd met het kunstgras uit de achteruitlopen. Op deze manier zal het gehele speelveld bestaan uit hetzelfde kunstgras en ontstaat er ook geen kleurverschil.

Uiteraard kunnen er ook **kwaliteitsverbeteringen** worden toegepast, zoals het verven of vervangen van uw huidige zand en rubber infill. Hierdoor worden er weer betere speeleigenschappen gecreëerd. Daarnaast neemt ook de kans op blessures af en neemt het spelcomfort toe.

Door het toepassen van één van bovenstaande revitaliserings komen de speeleigenschappen van het bestaande veld ook weer dicht bij de speeleigenschappen van uw nieuwe velden te liggen. Daarbij zal een opgeknapt veld weer vaker bespeeld worden, waardoor een betere spreiding van het gebruik van de velden ontstaat.

INTERESSE?
 Vraag dan onze folder aan of neem contact met ons op voor een geheel vrijblijvende offerte.

J&E SPORTS
 AANLEG | ONDERHOUD | LANDSCAPING
WWW.JENESPORTS.COM

Spaanderstraat 30 | 5348 LA Oss | (0412) 64 79 37 | info@jenesports.com

HOFMEIJER

CIVIEL- EN CULTUURTECHNIEK B.V.

De specialist binnen de vakgebieden Sport en Cultuurtechniek. Met enthousiaste vakmensen en een modern, specialistisch machinepark maken wij van uw probleem onze uitdaging. Of het nu gaat om een complete veldrenovatie, lasergestuurd toplevellen, DDS doorzaaien of water/zand beluchten met de Topchanger. Samen met onze ontwerpafdeling kan vanaf de eerste schets tot en met het onderhoud kwaliteit worden geleverd.

HOFMEIJER
 CIVIEL- EN CULTUURTECHNIEK B.V.

Enkweg 37 | 7583 CW Voorst P Kleine Enkweg 1a | 7583 DB Voorst
 Tel: (0575) 50 22 77 | info@hofmeijervoorst.nl | hofmeijervoorst.nl

VCA** NEN-EN-ISO 9001:2008

Thuis op uw terrein

Oude Heijningsedijk 30, Heijningen.
 Telefoon: (0168) 46 28 56.
 E-mail: info@gbf-bras.com www.gbf-bras.com

BRAS FIJNAART
 CULTUURTECHNIEK

Jaarlijks onderhoud FC Groningen

FC Groningen heeft een aantal Desso Grassmaster velden. Deze velden zijn ondertussen één jaar oud en hebben een aantal weken terug het eerste grote onderhoud gehad. Met de GKB Combinator met hybride hardmetalen beitels is de toplaag van de Grassmaster velden gefreesd, waardoor er een egale ondergrond overblijft. Door toepassing van de hybride beitels ontstaat er geen schade aan de Grassmaster vezel en kan er een nieuwe toplaag opgebouwd worden. Hierdoor zijn de velden op tijd klaar voor het nieuwe seizoen.

De machine is aangeschaft door Bouma Sport en Groen. Fieldturf Benelux, leverancier van Desso Grassmaster in Nederland, heeft de resultaten van het affrezen direct goedgekeurd.

Machines4Green plaatst gps-gestuurde maairobot

Half april installeerde Machines4Green de Ambrogio L400-serie, een maairobot die door gps en een kompas ondersteund wordt. De maairobot werd geplaatst op een sportveld in de Zuidwesthoek van Friesland. De Ambrogio L400 is volgens Machines4Green de eerste en enige robotmaaier op de markt die autonoom gps-gestuurd een sportveld kan maaien.

Maairobots werkten tot nu met een ingegraven draad (perimeterdraad) die de begrenzing van het te maaien veld aangeeft. De M4G Ambrogio L400-maaiers maken gebruik van gps (global positioning system). Hierdoor is het mogelijk om de maaier via een vast patroon te laten maaien. De maaier gaat dus niet meer kriskras over het veld, maar kan netjes baan aan baan maaien. Als het veld daarvoor geschikt is, kan zelfs zonder perimeterdraad worden gewerkt. Geïnteresseerden kunnen de maaier via Machines4Green bekijken. De Ambrogio-maairobot kan tevens geleverd worden op basis van lease.

EUROGRASS

EUROGRASS
kwaliteitsmengsels

EUROGRASS mengsels staan voor kwaliteit. Met ons label voor Integrated Quality staat DSV zaden garant voor kwaliteit van research tot veredeling en van productie tot advies.

- Innovatieve toepassingen
- Hoogwaardige genetica
- Uitgebalanceerde mengsels
- Eerlijk advies

DSV zaden heeft met EUROGRASS kwaliteitsmengsels alles in huis voor een perfecte grasmant.

Wij zijn GRAS!

Groei door
innovatie

www.dsv-zaden.nl

NIEUW
ISEKI TG 6000
SMARTGEAR

Dát zit
wel goed.

37 / 67 PK

8-TRAPS
POWERSHIFT

SEMI-
AUTOMAAT

AFTAKAS
MANAGEMENT

smart-gear

VAN DER HAEGHE BV

De Elzenhof 7 G, 4191 PA Geldermalsen
0345 - 788 104, info@vanderhaeghe.nl

www.iseki.nl

**WIJ GAAN EEN
STAP VERDER**

Als specialist op het gebied van infra, milieu, sport en groen zetten wij graag een stap extra. Voor onze partners maar ook voor onze omgeving.

Zo hebben wij recent, door toepassing van innovatieve methoden en inzet van geavanceerde apparatuur, CO₂-prestatieladder niveau 5 behaald.

Door steeds die extra stap te zetten, zijn wij al meer dan 80 jaar grondig in velden en wegen.

Wilt u meer weten over onze stappen in duurzaamheid?

www.vanwijlen.eu of bel (0416) 27 95 69.

Van Wijlen

Infra | Milieu | Sport | Groen

Grondig in velden en wegen

Aannemersbedrijf Van Wijlen B.V.
Heistraat 112a | Sprang-Capelle
(0416) 27 95 69 | www.vanwijlen.eu

Multifunctioneel speelveld voor ROC College

Antea Group heeft een multifunctioneel speelveld aangelegd bij het ROC College in Hoofddorp. Dit ROC College is geheel gericht op vakken die een relatie hebben met Schiphol, zoals beveiliging, monteurs, stewardessen. Een goede lichamelijke conditie is van belang bij deze opleidingen, maar op het ROC-complex was weinig of geen gelegenheid voor buitensport-activiteiten. Voor het sporten werden ruimtes gehuurd van de gemeente Haarlemmermeer. Het ROC College heeft Arcadis gevraagd een bestek op te stellen voor de aanleg van een zandingestrooid kunstgrasveld, wat multifunctioneel gebruikt kan worden. De aanbesteding is niet alleen gegund op basis van de laagste prijs, maar ook van een aantal Emvi-componenten, zoals communicatie, veiligheid en routing van de werkzaamheden. Jaap Schuurman van Antea Group: 'Overdag zijn er op het terrein veel activiteiten van komende en gaande leraren en leerlingen. In ons plan van aanpak heeft veiligheid en communicatie extra veel aandacht gekregen. Op basis van deze onderdelen werd ons plan van aanpak dan ook als beste gewaardeerd. In combinatie met een nette prijs is het werk gegund aan Antea Group Sport. In verband met de veiligheid hebben

we sommige onderdelen waarbij veel transportbewegingen zijn, uitgevoerd op zaterdag. Daarnaast hebben we een eigen toegangsweg gemaakt, die afgesloten is van de route van de leraren en leerlingen.' Over het multifunctionele veld vertelt Schuurman: 'Het kunstgrasveld is in twee grote speelvelden verdeeld, doordat we in het midden van het veld een schuifbaar net hebben opgehangen, ondersteund door uitneembare tussenpalen. Bij grote evenementen kunnen dit schuifbare net en de uitneembare palen worden verwijderd, zodat er een heel groot veld beschikbaar is.' Door extra belijning voor handbalvelden en hockeyvelden is het sportveld gelijktijdig voor diverse sporten te gebruiken. In het kunstgras zijn op verschillende plaatsen kokers gemonteerd, waarin uitneembare netpalen geplaatst kunnen worden. Daardoor is het veld ook te gebruiken voor andere sporten, zoals volleybal, badminton en dergelijke. Door deze multifunctionele invulling heeft het ROC College een zeer breed inzetbaar sportveld gekregen, waarmee het de leerlingen naast kennis ook de nodige ontspanning en lichaamsbeweging kan aanbieden.

Rondom het veld staan ballenvangers, zodat het veld aan alle zijden bespeelbaar is zonder dat de ballen over de hekken verdwijnen. Het kunstgrasveld is voorzien van verlichting. Naast het sportveld komen kleedkamers, ruimte voor de sportleraren en opslagruimte voor sportattributen.

NIEUWS

GRAS GROEN
ADVIES RECREATIE
SPORT

ADVIES ONDERHOUD SPORTVELDEN?

WIJ REGISSEREN
UW SPORT
ACCOMMODATIE
IN TOP CONDITIE

GRAS ADVIES IS
ONDERDEEL VAN **dag.nl**

074 2020 258
www.grasadvies.nl

smits
LEADING WATER SOLUTIONS

www.smitsveldhoven.nl

Blaast uw kunstgras nieuw leven in!

Silica nova

onderhoud | revitalisatie | demontage

Onderhoud kunstgras

Wij zijn gespecialiseerd in het onderhouden van alle soorten kunstgrasvelden. Van tennisbaan tot hockeyveld en van korfbal- tot voetbalveld. Wij verzorgen de meest effectieve onderhoudsmethode.

Revitalisatie

Revitalisatie is een goede oplossing als de technische eigenschappen van een kunstgrasveld zijn afgenomen. Door het veld te revitaliseren kan het weer 3 tot 5 jaar mee.

Demontage

Een intensief bespeeld kunstgrasveld gaat ongeveer 12 jaar mee. Na deze periode zal het kunstgras moeten worden verwijderd voor recycling of hergebruik. Wij nemen dit proces graag voor u uit handen.

Silica Nova | 0525-621223 | www.silicanova.nl | Zwarteweg 62 Oosterwolde (GLD)

Aanleg en renovatie sportvelden

Een goed sportveld begint bij de basis: een gezonde bodem! Vos Capelle adviseert, levert en verzorgt alles voor het aanleggen, onderhouden en renoveren van sportvelden.

Voor meer informatie over het VOSCA Aanleg- en Renovatie-plan, neem vrijblijvend contact op met onze adviseurs.

Hoofdstraat 35 | Sprang-Capelle | 0416 - 311 326 | www.voscapelle.nl

Natuurlijk goed

onkruidbestrijding
**MET 100%
HEET WATER**

Chemievrij

Alles zit erop. Nu u nog!

De duurzame en chemievrije oplossing
voor onkruidbestrijding

- Milieuvriendelijke onkruidbestrijding
- Sensor gestuurd dus zeer effectief en efficiënt
- Veilig en schadevrij werken
- Laagste TCO in de markt!

WAVE WEED CONTROL

0318 - 469 799 | info@waveonkruidbestrijding.nl
www.waveonkruidbestrijding.nl

All things considered the best in weed control.

Multistrooier van J&E

Vorig jaar ontwikkelde J&E Sports een multistrooier. Inmiddels is het eerste product hiervan geleverd aan Engelse collega's van Specialist Sport Surfaces. Enerzijds is de multistrooier een splitstrooier voor het strooien van zand. Maar als de stoel, en daarmee de hele bediening, wordt omgedraaid, waardoor de standaardrijrichting verandert (de machine rijdt dan achteruit), verandert de splitstrooier in een split second in een topdresser voor het strooien van rubber-infill.

Het prototype van vorig jaar bevatte nog wat kinderziektes, die er dit jaar uitgehaald zijn

Het prototype van vorig jaar bevatte nog wat kinderziektes, die er dit jaar uitgehaald zijn. 'Als de stoel werd omgedraaid, moesten er nog wat kabels en slangen worden verwisseld. Nu hoeft de bestuurder alleen nog de stoel te draaien en een hendel om te zetten. De machine kan even snel voor- als achteruit rijden. Dat de container voorop zit in plaats van achterop, geeft een groter gevoel van veiligheid: de bestuurder heeft de bak voortdurend in het oog.

De multistrooier is bedacht omdat het bedrijf het vervoer van machines simpeler en makkelijker wilde maken. J&E Sports hoeft nu alleen deze compacte, multifunctionele machine te transporteren, in plaats van de gebruikelijke splitstrooier plus topdresser met tractor. John van Gennip: 'Minder investering en transport betekent meer duurzaamheid.'

Van Gennip heeft geregeld goede ideeën, maar de technicus van het bedrijf is Harm van Dijk. Van Dijk heeft de machine gemaakt op basis van de techniek van agrarische-machineontwikkelaar Buuts Meulenpas. J&E Sports' creativiteit op het gebied van machinebouw en -ontwikkeling is niet van de laatste tijd. 'Al onze eigen machines op het gebied van snijden, strooien, lijmen en onderhoud hebben wij zelf ontwikkeld en/of doorontwikkeld', vertelt John van Gennip. 'Het even spannend of onze medewerkers wel graag met de multistrooier zouden werken. Maar, zo is gebleken, ze vochten erom. Dat is een goed teken.' Van Gennip is er vooral trots op dat zijn bedrijf voor het eerst een machine als product heeft verkocht.

Fieldmanager in Dalfsen heeft één potje geld voor sportvelden

Bertus Meijer: 'Ik laat het vak bij mijn mensen, ik stuur vooral aan op budget'

Sommige beheerders dragen specifiek zorg voor sportvelden. In kleinere gemeenten of dorpen houden beheerders meerdere ballen hoog, zoals het beheer van openbaar groen en strooien, groen en grijs ineen. Bertus Meijer, wijkbeheerder in het buitengebied van Dalfsen, is zo'n beheerder.

Auteur: Santi Raats

De gemeente Dalfsen is in 2001 ontstaan door het samenvoegen van de voormalige gemeenten Nieuwleusen en Dalfsen. De sportvelden van de gemeente Dalfsen liggen in een bosachtig gebied, gescheiden van de kern. Er zijn zestien sportvelden, waarvan vier kunstgras, verdeeld over sportparken in de dorpen Dalfsen, Gerner, Leusen, Hoonhorst en Lemelerveld. Per veld heeft Meijer een budget van 6000 euro per jaar. Het groot onderhoud, zoals doorzaaien, schudfrezen, dres-sen en onder profiel brengen van de velden, doet de lokale aannemer Roelofs, maar verder heeft Meijer behoorlijk wat om handen. Al het sportveld-onderhoud heeft hij onder zijn hoede, maar ook zout strooien, wegen en riolering. Meijer is als beheerder de spin in het web.

Budget in het oog houden

Meijer is niet bepaald een groentje. Vóór deze functie werkte hij als leidinggevende in de natuursteenbranche. In Dalfsen geeft hij op dezelfde manier leiding als hij in de natuursteenbranche

deed. 'Ik doe veel in overleg; ik laat mensen zelf een plan opstellen. Daar heb ik dan wel een uitgesproken mening over, maar ik wil toch het vak bij de mensen laten. De punten waarop ik bijstuur, hebben vaak te maken met het budget dat we hebben. Iedereen wil de kwaliteit en het beeld op een 10+ houden, maar we moeten kijken naar het budget voor het grotere geheel, zodat sommige onderdelen op een 7,5 of een 8 zullen uitkomen. Dat geldt dus ook voor sportvelden.'

Materieel

Het uitvoeringsteam van Meijer bestaat uit zestien personen. 'Ik werk met specialisten, die goed zijn in wat ze doen. Ik houd puur het overzicht, met name op voeding en beluchten. We hebben al het materieel in eigen beheer: een vijfdelige kooi-maaier, een Fendt-trekker met Redemix-beluchter, een speciale messenrol. Vooral die laatste is voor mij van groot belang. Vroeger werden de velden geprikt met een zwaardere machine en kreeg beluchting veel minder aandacht. De velden zien

er een stuk beter uit sinds ik de messenrol inzet om te slitten. Ook hebben we een sleepmat, een kunstmeststrooier, een grasveegmachine en een rol, hoewel ik geen voorstander ben van velden rollen. Ik zie vaak dat de rol wordt gebruikt als noodmaatregel; velden zijn dan vaak te droog of te nat. Met een rol raken de velden verdicht. Die rol heb ik dus aan een denkbeeldige ketting gelegd, en alleen bij gunstig weer krijgen de jongens daar de sleutel van.'

Op het randje balanceren

Bertus Meijer komt van oorsprong uit de potten-teelt. Daar kreeg hij verstand van voedingsstoffen en lucht voor de ondergrond. 'Minimaal eenmaal per twee jaar bemonster ik de velden en bekijk ik de opbouw van de ondergrond. Twee of drie keer per jaar, vooral bij het wisselen van de seizoenen, controleer ik de velden met de penetrometer op verdichting. Ik bewaak de balans van het hele groeiproces. Als het goed zit met de elementen, kun je op het randje zitten met stikstof

bemesten. Dat doe ik weleens, omdat de sporter een harde ondergrond wenst voor een goede balstuit. Bovendien scheelt het behoorlijk in de kosten. Dan geef ik een kwart of de helft minder stikstofbemesting, want bodemleven – mits dat in balans is – geeft ook stikstof af.

Bodemleven

Meijer heeft een laboratorium in de arm genomen voor het maken van compost met schimmels die hij over zijn sportvelden kan uitrijden met de spuitwagen. 'Als je geen mycorrhiza of verkeerde schimmels in je veld hebt, dan kun je blijven bemesten wat je wilt, maar het helpt niet. Want schimmels nemen meststoffen op.'

Geen extreme dingen doen

Ziektes heeft Meijer niet in zijn velden. 'Ik heb heus weleens bladvlekkenziekte, een engerling of een aaltje, maar die laat ik lekker zitten. Zoals in het algemeen geldt: een beetje kan geen kwaad, zeker niet als het veld in balans is. Een van de voorwaarden voor balans is: nooit extreme dingen doen. Zo moet je een sportveld niet helemaal willen uitspuiten, of een veld éven met stikstof – dus met zouten – behandelen. Doordat je een keer een brandje hebt geblust, krijgen bepaalde elementen de overhand. Ook kun je het gras niet

kwijt als je te veel bemest. Ik houd de mat op 3 tot 3,5 cm in het groeiseizoen en maai twee keer per week.'

Biologische bestrijding

Meijer lacht. 'Soms moet je op je handen zitten. Dat gold ook nadat we waren overgestapt op biologische bestrijding. In het begin was het gras lichtgroen tot geel. Dat kwam niet doordat de biologische bestrijding niet aansloeg, maar doordat de velden door een periode van ontzilten heen moesten.'

Meijer heeft toen enkele gesprekken gevoerd met de clubs. 'Als de velden écht slecht zouden zijn geworden, dan had ik ingegrepen. Maar nu we drie tot vier jaar bezig zijn, gaan de overlegmomenten, twee keer per jaar, niet meer over het gras. Het gaat zelfs zo goed met de velden dat er slecht één vierkante meter per veld kaal is: in het doelgebied.'

Cirkelmaaier

Dalfsen maait de sportvelden met een cirkelmaaier. Als deze ingeruild zou worden tegen een kooi-maaier, dan zou die ook ingezet kunnen worden in het openbaar groen. Maar dat heeft Meijer tegengehouden, want voor zijn sportvelden wenst hij alleen het beste van het beste. 'De cirkelmaaier wegbezuinigen is geen echte geldbesparing, want met de maaivijze van een kooi-maaier gaan de velden te veel achteruit.'

Kunstgras

Zijn liefde voor natuurgrasvelden komt ook naar voren in zijn terughoudendheid als het gaat om kunstgras. 'Ik ben in theorie geen voorstander van kunstgras,' zegt Meijer. 'Ik ben het ook niet eens met de berekeningen voor onderhoud en levensduur. Kunstgras is gewoonweg een gigantische investering. Wij hebben nu sinds zes jaar kunstgras in onze gemeente. Aan de ene kant ligt er een perfect veld, maar het heeft hoge investerings-

'Iedereen wil de kwaliteit en het beeld op een 10+ houden, maar we moeten kijken naar het budget voor het grotere geheel'

kosten tot gevolg. Die drukken behoorlijk op het budget. In de praktijk is het wel goed dat ze er zijn; de eerste elftallen kunnen nu altijd trainen en spelen. De enige vraag die ik nog heb, is waar de velden naartoe gaan als ze aan het einde van hun levensduur afgevoerd moeten worden. Bij een natuurgrasveld dat op is, komt de toplaag door de Fieldtopmaker vrij. Die is ontzettend vruchtbaar en kan als compost dienen voor maisland van de boeren. Maar we kunnen geen rubber en plastic op het land laten liggen. Bij andere gemeenten zie ik een houding van "dat zien we dan wel". Maar ik maak me er weleens zorgen over. Er zijn in de markt nog geen verdienmodellen bedacht voor een goede verwerking van oude kunstgrasvelden. Het wordt hoog tijd dat we daar samen een oplossing voor bedenken.'

Be social

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-5794

HIGH-TECH MACHINES VOOR GROENONDERHOUD

✓ **Maai-laadwagens**

✓ **Veegmachines**

✓ **Verticuteermachines**

SCHOUTEN

Uddel

+31 (0)577 40 80 80

www.schouten.ws

Methodes veranderen door innovaties van Imants

De Koro® Fieldtopmaker® van Imants BV met Universe®- of Terraplane®-rotor is het resultaat van een directe samenwerking tussen Imants uit Reusel en het Engelse Campsey Turfcare.

Auteur: Charmian Robson

Beide partijen, geleid door de eigenaren, Felix Peters en Richard Campsey, streven ernaar de toepassing van maaifrezen te verbeteren en te verfijnen. Dat gaat zo ver dat de methode van Koro-ing over de hele wereld wordt toegepast, van de Engelse voetbalorganisatie FA in het beroemde Wembley-stadion tot de Cincinnati Bengals uit de Amerikaanse NFL.

Sinds 2009, toen Imants Koro® overnam, zijn er verbeteringen en vernieuwingen doorgevoerd. Zo kwamen alle rechten op het gebied van marketing en fabricage in handen van Imants. Daarmee was

de grondlegger van Koro®, Ko Rodenburg, verbonden aan Imants. Dit leidde tot een verdere productontwikkeling, en in 2012/2013 kwam het tot de zo gewenste Universe®- en Terraplane®-rotor, die beide hebben gezorgd dat het maaifrezen werd verbeterd en verfijnd.

Op de Universe®-rotor kunnen hardmetalen beitels worden gemonteerd; recentelijk is hierop het Britse patent toegekend vanwege de unieke werking. Dit kan in veel verschillende configuraties, zodat de fieldmanager of greenkeeper de Koro® FTM® op verschillende manieren kan gebruiken, zoals voor verticuteren/beluchten, freesmaaien en maaifrezen, waarbij schoon werken vooropstaat. De Terraplane®-rotor is ontwikkeld om zeer nauwkeurig te werken. Er werden extra slijtvaste beitels toegevoegd aan de Universe®-rotor. De Terraplane®-rotor scheert op zeer nauwkeurige wijze een laag organisch materiaal van de grasmat, waardoor er een egale en gladde ondergrond ontstaat. De hardmetalen messen zorgen voor langdurige precisie en minder stilstand vanwege de

De Terraplane®-rotor is ontwikkeld om zeer nauwkeurig te werken

lange levensduur. Door de ongeëvenaarde schone werking hoeft er niet te worden opgeruimd nadat de machine zijn werk heeft gedaan, met als resultaat besparing op tijd, arbeidskosten en brandstof.

Verdere onderzoeken en tests met betrekking tot de hersteltijd op diverse grassoorten hebben geleid tot de ontwikkeling van Universe® messen met verschillende diktes: 3 mm en 5 mm, voor het zogenaamde finesse-resultaat. Desgewenst kan een minder agressieve methode worden toege-

past. De werkingsdiepte van de FTM® is traploos in te stellen voor een optimaal resultaat.

Alle drie de diktes kunnen worden gebruikt op één en dezelfde rotor. Dat geldt voor koel- en warmseizoengrassen, voor de Universe®-finessebewerking en voor Universe®-maaifrezen. Deze ontwikkelingen hebben ertoe geleid dat de FTM® geïntegreerd is in een groot aantal renovatieprogramma's over de gehele wereld. Ze worden ingezet om de kwaliteit van de grasmat te verbeteren.

Richard Campey

Arwin Verschoor

VGR Equipment is de machinale afdeling van de VGR groep. Wij handelen in machines, repareren, onderhouden, ontwikkelen en produceren machines. Met een volledig ingerichte werkplaats, kan VGR onderhoud, reparatie en constructie verrichten aan grote en kleine machines.

Daarnaast is VGR in Nederland verantwoordelijk voor de verkoop en marketing van de machines van o.a. Campey en Imants.

Voor het volledige programma van Campey Turfcare Systems : www.vgr.nl/equipment

Be social

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-5795

EEN KRACHTIGE COMBINATIE

SL **staadegaard**
Op grond van kwaliteit sinds 1933
0499-422435

GROENNOORD
050-5445360

KR Kraakman Perfors B.V.
Landbouw-, tuin- en parkmachines
0252-211288

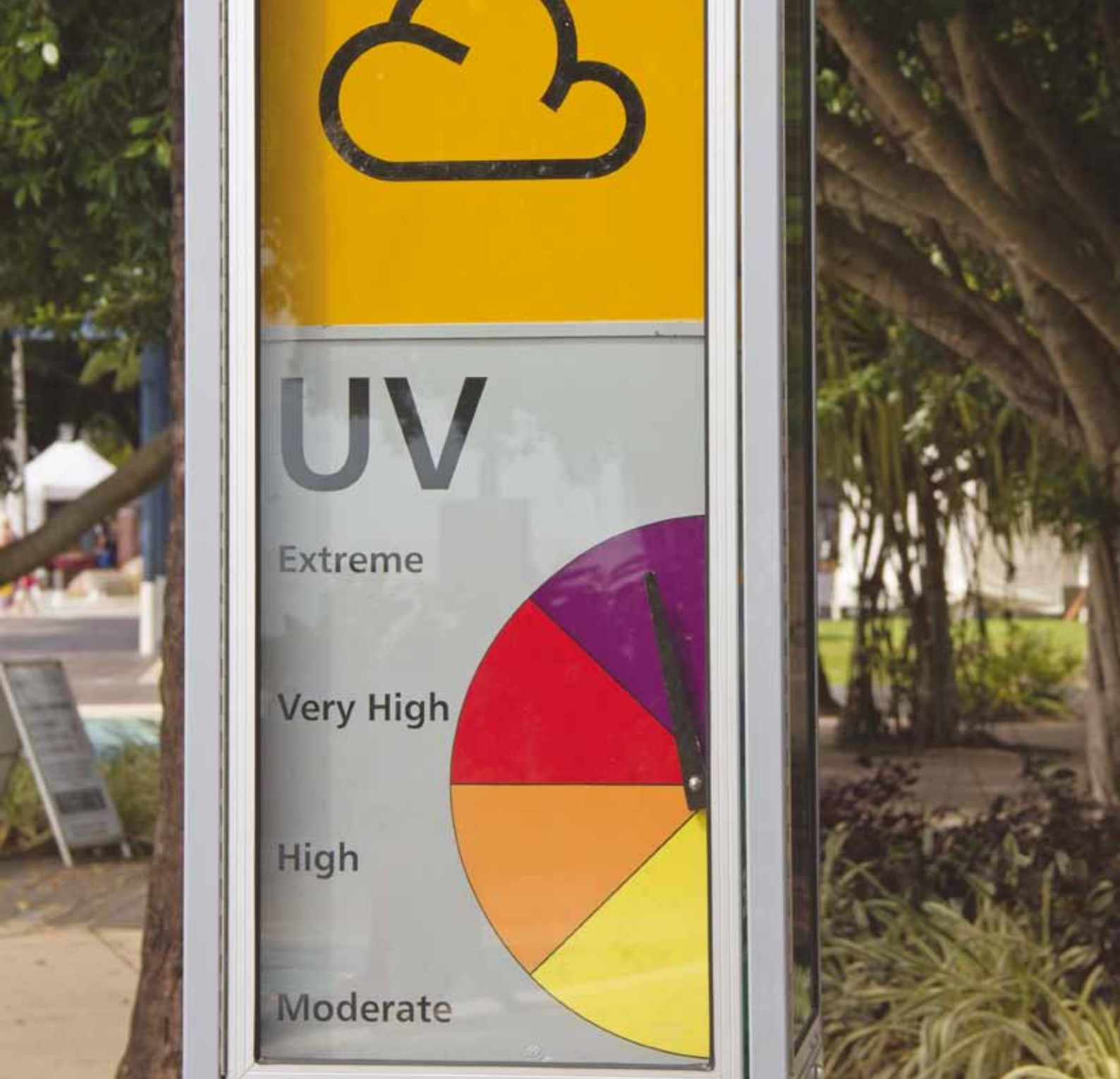
JOHN DEERE

AGRI
MACHINES
by VERVAET / STEHOUWER
0115-481710

GREVE B.V.
1922
0527-630970

JAN de WINKEL
0547-288440

www.gkbmachines.com

Beroepsgebonden huidkanker: theorie is praktijk?

Meerderheid werknemers en werkgevers is alert, toch valt er nog winst te behalen

Vorig jaar meldde het Nederlands Centrum voor Beroepsziekten (NCvB) dat er relatief weinig aandacht is voor beroepsgebonden huidkanker. De redactie vroeg haar lezers naar hun ervaring met zonbescherming op de werkvloer. Valt er nog iets te leren voor de zomer?

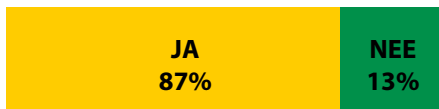
Auteur: Kelly Kuenen

WORDEN WERKNEMERS GEWEZEN OP DE GEVAREN VAN ZON EN ZONNEBRAND?

Dit zeggen werknemers:

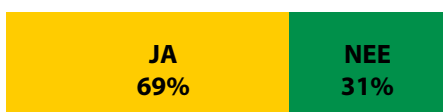

Dit zeggen leidinggevenden:

WORDT ER VOLDOENDE GEWEZEN OP DE GEVAREN VAN ZON EN ZONNEBRAND?

Dit zeggen werknemers:

Dit zeggen leidinggevenden:

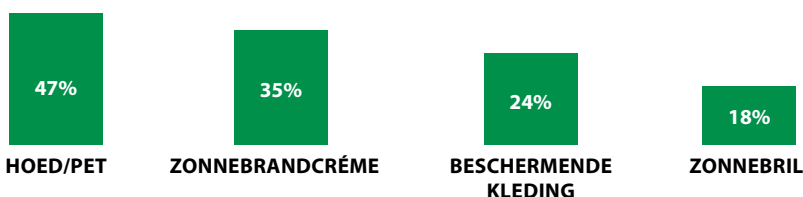
Een hoed of pet is
de populairste
zonnebrandbescherming
op de werkvloer

De meerderheid van de werknemers en leidinggevenden vindt **dat er voldoende** gewezen wordt op de risico's van de zon

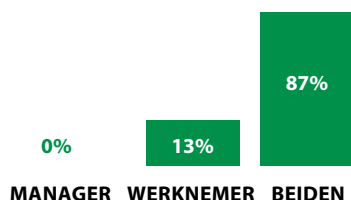
WELKE MIDDELEN TER BESCHERMING VAN DE ZON WORDEN AANGEBODEN OP DE WERKVLOER?

Voor het beantwoorden van deze vraag waren er meerdere opties. 60% van de deelnemers gaf aan dat er op het werk middelen tegen zonnebrand beschikbaar worden gesteld. Het meest gebruikt worden:

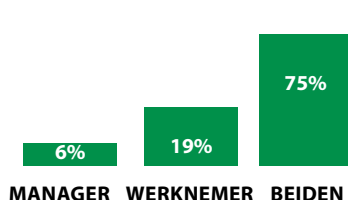

BESCHERMING TEGEN DE ZON IS IN UW VISIE DE VERANTWOORDELIJKHEID VAN:

Dit zeggen de leidinggevenden:

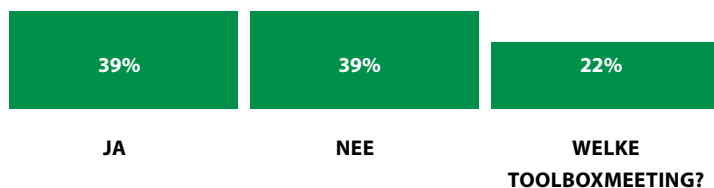

Dit zeggen de uitvoerenden:

WORDT ER IN DE TOOLBOXMEETING AANDACHT BESTEED AAN DE GEVAREN VAN ZON EN ZONNEBRAND?

Een toolboxmeeting is een werkoverleg waarbij aandacht wordt geschonken aan de arbeidsveiligheid en heeft dan ook als doel ongelukken op de werkvloer zo veel mogelijk te voorkomen. Dit kan een ideaal moment zijn om werknemers op de gevaren van de zon te wijzen. Maar gebeurt dit ook?

STAAT ER IN DE KANTINE VAN HET BEDRIJF (OF OP EEN ANDERE OPENBARE PLEK) ZONNEBRANDCRÈME?

In 40% van de gevallen worden er op de werkvloer **geen** middelen tegen zonnebrand beschikbaar **gesteld**

Als dank voor het invullen van de enquête verlootte de redactie afgelopen juli twee flessen zonnebrand onder de deelnemers. Een van de winnaars, werkzaam bij een grote gemeente, gaf aan zelf gemerkt te hebben welke gevaren de zon met zich mee kan brengen. Enige tijd geleden werd bij hem een kwaadaardig plekje verwijderd. 'Het is erg prettig om te zien dat er vanuit de vakpers ook aandacht voor dit – toch wel grote – probleem komt. Ik heb op mijn werk ook aangegeven dat het misschien verstandig zou zijn als de andere collega's ook eens preventief onderzocht worden, omdat we toch tot de doelgroep behoren. Ik was er, dankzij de oplettendheid van mijn vrouw, op tijd bij. Er lopen waarschijnlijk veel mensen rond die hier vroeg of laat mee te maken krijgen. Voorlichting is daarom heel belangrijk.'

De redactie vroeg haar lezers middels een enquête naar hun ervaring met zonnebrandbescherming op de werkvloer. 24% van de onderzochten is werkzaam bij een aannemer, 24% bij overheid of gemeente, 51% bij een ander soort bedrijf.

Be social

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-5796

Er moet een oorzaak zijn waardoor regenwater niet meer altijd snel door de backing wordt afgevoerd naar de drainage.

Is het glauconiet of niet?

Kleiachtig korreltje krijgt schuld van drainageprobleem op kunstgras

Overtuigd van hun eigen kunnen, breken sportveldenbouwers zich het hoofd over de vraag hoe het mogelijk is dat sommige kunstgrasvoetbalvelden de laatste paar jaar toch te kampen hebben met een afwateringsprobleem. Met ruim 1500 kunstgrasvelden in ons land zou het aan hun kennis en ervaring niet liggen. Maar waaraan dan wel? Schuilt het antwoord in een korreltje genaamd glauconiet?

Auteur: Guy Oldenkotte

Er is geen enkel land ter wereld dat zo veel ervaring heeft met het samenstellen, aanleggen en onderhouden van kunstgrasportvelden als Nederland. Vooral wat betreft kunstgrasvoetbalvelden steekt Nederland er met kop en schouders bovenuit. Ruim 1500 van dat soort velden zijn er in ons land te vinden. Het merendeel daarvan presteert naar verwachting, maar toch valt er af en toe eentje uit de toon. Wat de reden daarvoor is, is een vraag die velen in de sector al lange tijd bezighoudt. Sinds kort denkt men het antwoord gevonden te hebben: glauconiet zou de schuldige zijn. Dit mineraal komt soms voor in de laag instrooizand die wordt aangebracht om de kunstgrasmat stabiliteit te bieden. Omdat het kleiachtig van aard is, laat het zich lastig afbreken. De gedachte is dat de afvoer in de kunstgrasoplaag vertraagd

wordt door de verschillende korrels glauconiet. Verstopping is dus het logische gevolg. De theorie klinkt aannemelijk, ware het niet dat glauconiet slechts op bepaalde plaatsen voorkomt. Het wordt vooral gevonden in zanden uit het oosten van ons land en in regio's in Limburg en Noord-Brabant. Zand uit die groeves wordt pas relatief kort voor kunstgrasportvelden gebruikt. En er zijn ook afvoerproblemen gesignaleerd op kunstgrasvelden die zijn aangelegd met instrooizand uit groeves waarvan vaststaat dat ze vrij zijn van glauconiet. De theorie als zou glauconiet de schuldige zijn, wil er dus bij Hans Kremer van Kremer Zand en Grind niet in. 'Instrooizand wordt uitgebreid bewerkt en gezeefd, voordat het wordt geleverd. Daar zitten weinig grote fracties in', zo luidt zijn verdediging. Kremer stoort zich aan de

discussie, omdat die impliceert dat zijn product de oorzaak zou zijn van een probleem. Hoewel hij kan terugvallen op jarenlange ervaring in de winning en levering van zand, is Kremers zand relatief nieuw voor de kunstgrassector. Bovendien wint hij zijn zand in groeves in het oosten van ons land. 'Ons zand voldoet aan alle eisen die in de normen voor instrooizand worden gesteld', zegt hij stellig. Hij erkent dat er glauconiet kan voorkomen in zijn product, maar zegt dat de fracties zo klein zijn dat dit niet tot problemen zou moeten leiden. 'Het compleet uitzeven van glauconiet is echter onmogelijk.'

Steun uit onverwachte hoek

Paul van Berkel van Van Kessel, een onderdeel van VolkerWessels, denkt dat de oorzaak gezocht

STOP DE PERSEN!**BSNC**

De Commissie Kunstgras van de Branchevereniging Sport en Cultuurtechniek heeft de discussie inmiddels opgepakt. Zij is van mening dat er in Werkgroep 4 en Werkgroep 6 van NOC*NSF een discussie gevoerd moet worden over de norm voor instrooizand. De commissie van de BSNC zet echter vraagtekens bij het idee als zou alleen de korrelgrote van het instrooizand aanleiding zijn voor problemen met de waterafvoer op kunstgrasvoetbalvelden. Zij adviseert de normeringswerkgroepen om breder onderzoek te doen, waarbij ook naar andere oorzaken gekeken wordt.

NOC*NSF**Vervolgtraject**

Werkgroep 4 en Werkgroep 6 van NOC*NSF hebben besloten een taakgroep op te richten. Het doel is om een integraal onderzoek te starten naar alle componenten waaruit een kunstgrasveld is opgebouwd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen een onderzoek (risicobeperkende maatregelen op korte termijn) en een vervolgonderzoek. Afhankelijk van de conclusies van het vervolgonderzoek, zullen de eisen in de materiaaltechnische normen worden geëvalueerd en waar nodig worden aangescherpt, aangepast of uitgebreid. Op dit moment wordt gekeken naar de concrete invulling van het onderzoek, om vast te stellen wie het gaat uitvoeren en welk budget hiervoor beschikbaar is. Na evaluatie van de beschikbare (interne en onafhankelijke) onderzoeksresultaten en vooruitlopend op de uitkomsten van het onderzoek, is in Werkgroep 4 besloten om voor het aanlegseizoen 2016 te komen tot een risicobeperkende aanpassing van de huidige normering. Dit besluit is genomen in overleg met producenten, aannemers en sportbonden. De intentie is dat een eventuele aanpassing van de betreffende normering vóór 1 juni aan de gehele markt wordt meegedeeld.

moet worden in het veranderende weerpatroon. 'De tijd van langdurige, druilerige regenbuien is voorbij. Tegenwoordig hebben we vooral kortstondige, hevige hoosbuien. Velden moeten dus in een korte tijd veel water verwerken. Dat leidt tot andere eisen ten aanzien van de waterdoorlatendheid.' Dat zal invloed hebben op het zand. Maar het verweer van Kremer dat dit de directe oorzaak is van het dichtslibben van de waterafvoer, krijgt steun uit onverwachte hoek. Ook bij Teun de Goeij, productmanager bij Sibelco, wil het er niet in dat (al dan niet glauconiethoudend) zand ineens de oorzaak zou zijn van de waterafvoerproblemen op kunstgrasvoetbalvelden. Sibelco levert als moedermaatschappij van Filcom al instrooizand vanaf het moment dat kunstgrasvelden op de markt kwamen. Problemen zijn er nooit geweest. Voor Sibelco is Kremer een directe concurrent. De Goeij pleit voor een discussie waarbij het probleem breder wordt bekeken. Hij sluit zich aan bij de opmerking van Paul van Berkel. 'Ik vraag me af of de velden überhaupt wel berekend zijn op de grote hoeveelheid neerslag die tegenwoordig in een korte tijd kan vallen.' Als het aan De Goeij ligt, zou er bij een bredere aanpak ook gekeken moeten worden naar de waterdoorlatendheid of bergende capaciteit van de overige lagen, zowel in de onderbouw als in de top laag. Ook zouden drainage-oplossingen daarbij tegen het licht moeten worden gehouden. 'Pas wanneer alles is bekeken, kan er echt een conclusie worden getrokken over de oorzaak en kan men met een effectieve oplossing komen.'

Tot het gaatje

Dat er water op het veld blijft staan, duidt op een probleem bij de afvoer van het water. Neerslag moet eerst een instrooilaag van zo'n tweeënhal

tot vier centimeter infiltreren, voordat het, dankzij gaten in de backing, in de onderbouw terecht komt. Daarvandaan zou het verticaal of horizontaal kunnen worden afgevoerd door middel van drainage. TenCate Grass is behalve wereldwijd marktleider in vezels ook een van 's werelds grootste producenten van backings. En met Bart Wijers aan het hoofd van de afdeling Turf Systems Development beschikt men daar over iemand die tevens veel weet over instrooimaterialen en hun drainerend vermogen. Wijers was voorheen een van de drijvende krachten achter Terra Sports Technology, het TPE-materiaal dat de markt voor instrooirubber losschudde. 'Onze jarenlange ervaring heeft ons geleerd dat vooral de lokale waterhuishouding en het lokale watermanagement grote invloed kunnen hebben op de waterdoorlatendheid. Vanzelfsprekend heeft het veranderende klimaat de urgentie van dit onderwerp sterk verhoogd', is zijn eerste reactie. Dat het zou liggen aan de waterdoorlatende capaciteiten van de backing, of juist aan de verstoppende werking van glauconiet, betwijfelt hij. 'Feitelijk is de waterdoorlatendheid van de backing geen thema, omdat de normen die daarvoor gelden ruimschoots worden gehaald door de oplossingen van TenCate. Die drainagecapaciteit wordt gemeten en getoetst aan de norm die daarvoor per veldsoort is opgesteld. Voor voetbal is dat meer dan 180 millimeter per uur, voor hockey meer dan 150 millimeter per uur. De typische waarden die werkelijk worden gemeten, zijn in de praktijk vele malen hoger.' Wijers scherm daarbij met een capaciteit van wel 3000 millimeter per uur in een laboratoriumsituatie, waar de mat niet is ingevuld met zand en granulaat.

Bart Wijers

KYBYS & Sport

Buitsport. Daar weten we bij KYBYS alles van. We vertalen wensen doelgericht in beleid, haalbare plannen en uiteindelijk in de realisatie en het beheer van accommodaties voor sport en recreatie. Van kunstgras hebben we daarbij nog eens extra veel verstand. Diverse prof- en amateursportclubs kunnen dat beamen.

**KYBYS,
...voor ingenieu[r]s advies.**

Naast sport is KYBYS actief op het gebied van:
> Natuur en water > Stedelijk gebied > Begraafplaatsen

KYBYS

ingenieurs en adviseurs

info@kybys.nl - www.kybys.nl

› Vestiging Boxtel

Boscheweg 107-8
Postbus 371 - 5280 AJ Boxtel
Tel.: +31 (0)411 678 055

› Vestiging Heemstede

Herenweg 115
2105 MG Heemstede
Tel.: +31 (0)411 678 055

› Vestiging Meppel

Gasgracht 3a
7941 KG Meppel
Tel.: +31 (0)522 247 477

MAJOR
WWW.MAJOR-EQUIPMENT.COM

Professionele cirkelmaaiers

De nieuwe Major Swift Rollermower is een professionele maaimachine voor park en sport. Leverbaar in diverse uitvoeringen.

Werkbreedtes van
1,90m tot 5,50m.

De maaimachines die
lage kosten combineren
met hoge capaciteit!

Zonna B.V., Markt 12, 9411 KP Beilen
Tel: 0593 582 444
E: info@zonna.nl www.zonna.nl

Bel vandaag nog voor een demonstratie!

Glauconiet wordt slechts op een paar plaatsen in ons land aangetroffen.

Gedruppel in een volle emmer?

Waar het probleem dan wel ligt, durft Wijers niet direct te zeggen. 'Naar de waterafvoer van kunstgrasvelden doet TenCate veel onderzoek. Het is de som van alle componenten – dus inclusief de onderbouw – die de totale waterdoorlaatbaarheid bepaalt. Als we de waterafvoer door het veld willen meten, moeten we dus ook alle componenten meenemen zoals ze worden of zijn toegepast. TenCate doet daar veel onderzoek naar, maar het probleem is dat er nog geen algemene norm bestaat voor het testen van de drainage van het totale systeem.' Ook Teun de Goeij van Sibelco noemt dat probleem. 'Op dit moment worden de afzonderlijke componenten van een systeem getest. Ik pleit er echter voor dat je juist het hele pakket keurt. Als iedereen aan het minimum van de criteria zit, wat heb je er dan aan om er vervolgens één supergoede component doorheen te gooien?' Ook Hans Kremer is een groot voorstander van onderzoek waarbij het hele systeem wordt bekeken. 'Zand wordt gedroogd tot 100 graden, maar rubberinstrooi materiaal is een olieachtig product. De uitloging daarvan mag dan voldoen aan de normen voor het uitloggen van instrooi rubber, maar wat zegt dat over de uitwerking van die uitloging elders in het systeem?' Paul van Berkel van Van Kessel gooit nog een ander probleem op tafel. 'Onderhoud en vervuiling van een veld blijven altijd factoren. Glauconiet heeft er wellicht altijd al in gezeten, maar komt nu pas ter sprake. Juist daarom is het belangrijk om het breder te gaan onderzoeken.'

De sluizen openen?

Om de discussie voor te blijven, heeft Hans Kremer besloten de samenstelling van zijn instrooizand wat te veranderen. 'Er is nu al vraag naar minder fijn zand. Daarom gaan we dat nu verder testen.' Volgens Teun de Goeij is er in de normering voldoende ruimte om wat te bewegen. De vraag is dus wie de kar in die discussie moet gaan trekken. Als het aan Hans Kremer ligt, dient KIWA ISA Sport er iets van te zeggen. Tenslotte is dat de instantie die kunstgrassystemen zowel in het laboratorium als in de praktijk keurt. Maar de

beheerder van de normen voor sportvelden in ons land is NOC*NSF. Die wordt bij het vaststellen van de norm gevoed door de afzonderlijke werkgroepen. 'Zou de Branchevereniging Sport en Cultuurtechniek (BSNC) niet de aangewezen plek zijn om deze discussie op te pakken?' vraagt Teun de Goeij zich af. 'Deze branchevereniging verenigt alle mensen uit het veld. Daar zit zo veel kennis bij elkaar, dat we er ongetwijfeld van zullen profiteren bij het oplossen van dit probleem', stelt De Goeij. De vraag is dus wie de handschoen oppakt. Of moeten de zandleveranciers de gifbeker ten onrechte alleen leegdrinken?

Be social

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-5797

Hoewel kunstgrasvoetbalvelden er goed bij liggen, kampen sommige toch met een afwateringsprobleem.

Het team van NWST.

Help, ik word geïnterviewd!

Waarom geïnterviewd worden veel moeilijker is dan interviewen

Journalisten, redacties, 'de media' – je wordt er af en toe doodmoe van. Maar ze kunnen soms ook verrekke handig zijn om een bepaalde boodschap te verspreiden. Samenwerken is daarom vaak een noodzakelijk kwaad. Maar hoe pak je de zaken het beste aan als je ineens een journalist aan de lijn hebt? NWST geeft tips en een kijkje achter de schermen.

Auteur: Peter Voskuil

8 min. leestijd

INTERVIEW

je verhaal dus voorbereiden.'

Hoofdredacteur en uitgever Hein van Iersel:

'Tijdens interviews zeg ik vaak: "Wat jij me niet vertelt, kan ik ook niet opschrijven." Als vakblad willen wij gelezen worden. Dat houdt volgens mij ook in dat een verhaal een beetje schuurt en kritisch is. Ik denk dat dit doorgaans ook in het belang is van de geïnterviewde.'

Lezers prikken genadeloos door mooiweerverhalen heen. Niemand zit volgens Van Iersel te wachten op een brave nietszeggende foldertekst die je na twee alinea's al voor gezien houdt. Een objectief gebrachte boodschap is vaak veel overtuigender. In de dagelijkse praktijk van een vakblad dat leeft van de samenwerking met marktpartijen kost het echter veel moeite iedereen daarvan te overtuigen. Redactiecoördinator Peter Jansen: 'Iedereen wil dat we objectief en kritisch zijn. Totdat ze zelf worden geïnterviewd.'

Jip en Janneke

Uitgangspunt van de redactie is voor iedereen begrijpelijke en aansprekende verhalen te maken. Soms is dat ingewikkeld: een vakman die niet uit de branche komt, moet het blad zonder problemen kunnen lezen, maar tegelijkertijd moeten vakmensen ook niet beledigd worden of verveld raken door jip-en-janneketaal.

Naast tal van freelancers heeft NWST daarvoor drie vakredacteurs in vaste dienst. Santi Raats studeerde literatuur en journalistiek en werkte voor allerlei vakbladen en De Gelderlander. Sinds acht jaar schrijft ze voor NWST. 'Dit werk is iedere keer weer anders', vertelt ze. De geïnterviewden variëren van de man op de machine tot aan directeuren en politici. Daar zit van alles tussenin: ambtenaren, adviseurs, vrijwilligers van sportclubs. Niet zelden kijken ze met een gekleurde blik naar de eigen gemeente, onderneming of club.

Geïnterviewden beseffen volgens Raats vaak niet dat zij de kennis in pacht hebben. 'De journalist trekt vaak tijdens het gesprek al conclusies, vat samen. Het is zaak daar goed naar te luisteren en er eventueel op te reageren met aanvullingen en correcties.'

Probeer niet alles te vertellen, maar maak keuzes. Treed niet te veel in detail, maar geef wel de informatie die nodig is om het hoe en waarom achter de boodschap te begrijpen. Raats merkt daarnaast vaak dat het vakgebied een klein wereldje is. Iedereen kent elkaar. Ze heeft daarom nog een tip: 'Als je bang bent andere partijen te schaden, hou het dan bij jezelf.'

Superlatieven

Collega-vakredacteur Kelly Kuenen werkt ook voor alle bladen en is tevens verantwoordelijk voor de websites van de verschillende bladen. Zij studeerde Nederlands en deed eerder al ervaring op bij een andere vakuitgeverij.

Hoe zij mensen interviewt, is afhankelijk van het soort nieuws en het medium. 'Vraag ik iemand naar specificaties van een bepaalde machine voor een webbericht, dan kies ik een andere aanpak dan bij een interview in het blad. Ik ben kritisch, probeer bijvoorbeeld graag beweegredenen of keuzes te doorgronden', aldus Kuenen, 'en ik prik graag door superlatieven heen, maar houd tegelijkertijd van het "gezamenlijk creëren".'

Wat zou zij geïnterviewden willen meegeven?

'Denk goed na over wat je zegt. Ik bel liever een uur later terug, dan dat iemand vluchtig mijn vragen beantwoordt en achteraf wellicht niet blij is met de formulering. Als je de tijd voor elkaar neemt, dan komt er vaak ook een beter verhaal tot stand.'

Hein van Iersel,

hoofdredacteur:

'Ik zeg heel vaak tijdens interviews: 'Wat jij me niet vertelt, kan ik ook niet opschrijven'

Overval

Een zeker overval effect bij interviews hou je echter altijd, weet uitgever Palsgraaf. 'We hebben bijvoorbeeld heel veel verhalen die worden uitgesteld.

Dan bellen we volgens afspraak drie weken van tevoren, maar dan blijkt het niet uit te komen. Vaak is het dan zo dat ze eigenlijk niet goed weten wat ze willen vertellen en er daarom maar voor kiezen het nog even uit te stellen. Onze taak is dan om die mensen te helpen.'

Journalisten visualiseren artikelen vaak; ze hebben het artikel inclusief fotografie en kop al voor ogen. Geïnterviewden kunnen dat net zo goed doen en proberen om de redactie daarvoor te winnen.

Je komt ergens, krijgt koffie, pakt je blocnote en pen en kijkt op naar de overkant van de tafel. Daar zit de geïnterviewde. Handen over elkaar, afwachtend, met zo'n blik van: zeg het maar. Iedere journalist herkent dit beeld en weet dan dat hij een moeilijke middag tegemoet gaat.

Toveren

'Veel geïnterviewden', zegt uitgever Alberto Palsgraaf, 'denken dat journalisten kunnen toveren. Vooraf zijn de verwachtingen vaak hooggespannen. Automatisch wordt aangenomen dat journalisten feilloos aanvoelen hoe de geïnterviewde het artikel hebben wil. Maar zo werkt het natuurlijk niet. De journalist schrijft op wat jij vertelt. Je moet

TIEN GOUDEN TIPS

1. Journalisten toveren zelden. Wat jij vertelt, is het verhaal.
2. Bereid je voor. Wat is de boodschap die je wilt uitdragen?
3. Neem de tijd om je verhaal te doen; laat je niet overvallen.
4. Doe je verhaal in hoofdlijnen. Zorg voor enkele oneliners.
5. Jij hebt de kennis in pacht. Niet de journalist, die vat samen.
6. Verlies je niet in technische details (mensen lezen over mensen).
7. Teksten nalezen is geen probleem. Maar weet wat je positie is.
8. Denk niet te snel: 'dat weet iedereen al van mijn organisatie'.
9. Help met goed illustratiemateriaal; het is in je eigen belang.
10. Praat niet off the record, maar probeer wel vrijuit te spreken.

**Alberto Palsgraaf, uitgever:
'Iedereen leest graag hoe
groen het gras bij de
buurman is. Wees dan de
buurman'**

Bij het schrijven voor internet is het verloop veel hoger, vertelt Kelly Kuenen. Het nieuwsaanbod op de websites wordt zo divers mogelijk gehouden. Algemeen nieuws wordt in de gaten gehouden, maar ook voor leuke producten en nieuwe materialen is volop plaats. In het algemeen wordt vakspecifieke informatie het beste gelezen. Absolute toppers zijn fusieberichten en – helaas maar waar – faillissementen. Bij het vullen van de websites met berichten heeft Kuenen hulp van junior vakredacteur Janneke de Wit, vers afgestudeerd in communicatie- en informatiewetenschappen. Haar gemiddelde productie ligt op zo'n tien stukken per dag. Schrijven voor internet betekent kort en bondig zijn, met veel vetgedrukte kopjes ertussen om de aandacht steeds opnieuw te prikkelen.

De Wit: 'Schrijven voor internet heeft het grote voordeel dat je meteen beloond of gestraft wordt. Je ziet direct of een artikel goed aansluit als het veel gelezen wordt. Google Analytics en het content management systeem van NWST zijn daarbij belangrijke hulpmiddelen.'

Spammen

Input voor de sites en bladen wordt onder meer uit persberichten gehaald. Die druppelen via de mailbox de hele dag door binnen.

'Insturen loont altijd', tipt operationeel manager Peter Jansen. Van bijna elke bericht wordt minimaal een webbericht gemaakt. Desondanks zijn marktpartijen in de praktijk nogal terughoudend. Die hebben de neiging zelf al te beoordelen of iets

interessant is of niet. Mijn advies is echter: opsturen die handel; dan komt het wel goed.' Palsgraaf: 'Spam ons maar!'

Kuenen: 'Ik vind het fijn als geïnterviewden een proactieve houding hebben: zelf nogmaals contact opnemen, extra informatie of foto's aanleveren. Natuurlijk beslissen wij als redactie uiteindelijk hoe iets geformuleerd wordt en wat er wel of niet geplaatst wordt, maar input is altijd welkom.'

Nalezen

Als een verhaal dan klaar is, volgt vaak nog het stadium van het nalezen. Journalisten stellen daaraan vaak twee eisen. Controleren op feitelijke onjuistheden (klopt alles?) en een tijdige reactie. In

Lieke van de Weijde, officemanager.

Uitgever Alberto Palsgraaf (I) in overleg met Peter Jansen.

Marie Cecile Oosterhout,
vormgever: **‘Foto’s kunnen
beter, ja. Maar goed, ik
weet dan weer niet hoe je
een boom moet snoeien’**

de praktijk grijpen veel geïnterviewden dit stadium aan om meningen 180 graden bij te stellen, allerlei maren en mitsen toe te voegen en hele stukken tekst te schrappen, terwijl alles exact op lengte geschreven is. Soms duurt het ook nog eens dagen voordat er überhaupt een reactie komt, terwijl journalisten bijna altijd strakke deadlines hebben. Omdat het nalezen van een tekst op feitelijke

onjuistheden hooguit twintig minuten duurt, hanteren gevestigde kranten en bladen daarbij soms een strenge regel: geen reactie binnen de gestelde deadline geven, betekent dat de geïnterviewde het kennelijk niet belangrijk genoeg vindt om te reageren.

NWST gaat daarbij iets genuanceerder te werk. Van Iersel: 'Iets zeggen in een interview is een, maar als

je het daarna zwart op wit terugleest, is het toch net iets anders. Ik neem altijd ruim te tijd voor een discussie over een concepttekst. Maar ik ben soms wel wat strenger voor de directeur van een groot bedrijf dan voor een eenpitter die nog nooit contact met de pers heeft gehad.'

Kelly Kuenen, vakredacteur:
**‘Ik bel liever een uur later
terug, dan dat iemand
vluchtig mijn vragen
beantwoordt’**

Van Iersel legt de geïnterviewde vaak uit wat zijn belang is bij een goed journalistiek verhaal en waarom bepaalde zaken extra aandacht krijgen. 'Dat is geen sensatiezucht – ook al wordt dat wel eens als zodanig gezien – maar een doodnormale journalistieke praktijk. Als wij bepaalde citaten gebruiken of zaken benadrukken, moet dat altijd tot doel hebben het achterliggende verhaal duidelijk te krijgen. Ik neem graag de tijd om geïnterviewden te overleggen over de opzet van een artikel. Maar een ding moet duidelijk zijn. Uiteindelijk bepalen wij of we iets publiceren.'

Santi Raats: 'Feitelijke onjuistheden – dus wat niet klopt – haal ik sowieso uit de tekst. Over opmer-

Hoofdredacteur Hein van Iersel in overleg met vakredacteur Janneke de Wit.

kingen over stijl en opbouw denk ik na. Ook bij alle andere punten laat ik de opgemaakte opmerkingen meewegen. Maar ik hou wel zelf de regie in handen.'

Alberto Palsgraaf: 'De best gelezen verhalen zijn toch vaak de human interest-verhalen. Neem bijvoorbeeld een onkruidmachine. Heel leuk om te vertellen dat het apparaat zes pk en zeven wielen

Ilse Kuipers, eventmanager: 'Mensen zijn vaak supergeïnteresseerd in wat sprekers en bedrijven op onze evenementen vertellen'

heeft, maar het verhaal hoe dat ding ontstaan is, het anekdotische, doet het vaak beter. Klanten realiseren zich dat niet altijd. We vinden het allemaal mooi om te lezen hoe groen het gras bij de buurman is. Wees dan de buurman.'

Peter Jansen: 'Wij willen gewoon een goed blad maken.'

Jansen is als operationeel manager de leidinggevende spil op de redactie. Hij geeft opdracht arti-

kelen te schrijven, brieft freelancers en houdt in de gaten of alles op tijd binnen en publicatieklaar is. Het hele proces van inhoud en opmaak ligt op zijn bordje. Hij doet dat voor vijf titels tegelijk, die allemaal zes tot acht keer per jaar verschijnen. Met alle eenmalige uitgaven erbij rollen er bijna elke week een of meerdere bladen van de pers.

Groen = geel

NWST is bezig met een nieuwe vormgeving. Vormgever Marie Cecile Oosterhout heeft die in overleg met Van Iersel ontwikkeld. Oosterhout: 'De bladen worden frisser, met meer wit.' Een sleutelrol bij elk artikel speelt het illustratiemateriaal. Is het beeld – en met name de hoofdillustratie – goed, dan is de tekst uitnodigend om te lezen. NWST is daarbij vaak afhankelijk van wat er aan fotomateriaal aangeleverd wordt. Regelmatig komt het voor dat foto's onscherp, te donker of te laag van resolutie zijn. 'Dan wordt er snel wat van internet geplukt, terwijl er tegenwoordig met iPhones al heel acceptabele foto's te maken zijn', vertelt Oosterhout. Dan zegt ze, met enige relativering: 'Maar goed, ik weet dan weer niet hoe je een boom moet snoeien.'

Omdat het steeds drukker wordt en de zaken goed gaan, wordt er vaak tegen de deadline aan gewerkt (of soms zelfs iets eroverheen). Dan is het stressen om op tijd naar de drukker te gaan. De indeling van het blad wordt bepaald, de laatste nieuwtjes en advertenties worden nog toegevoegd. Van Iersel bemoeit zich op die momenten intensief met de bladen. Niets ontsnapt aan zijn oog. Het blad gaat pas weg als hij zijn akkoord geeft.

Uitgever Alberto Palsgraaf is ondertussen verantwoordelijk voor de verkoop. Redactioneel heeft hij

een zogeheten antennefunctie – hij komt op veel plaatsen en signaleert interessante onderwerpen om over te schrijven. 'Ik zorg dat het netwerk groter wordt. Journalisten cirkelen vaak in hetzelfde netwerkje rond.'

Palsgraaf heeft sinds december hulp bij de acquisitie. Rik Groenewegen is aangenomen als junior accountmanager in de binnendienst. Volgens Groenewegen heeft het werken voor *special interest*-bladen een bepaalde charme. 'Laatst was er een klant die mij zelfs bedankte voor het plaatsen van een advertentie. Dat heb ik tot nu toe nog nergens anders meegemaakt.'

Groenewegen heeft bij een aantal andere uitgeverijen gewerkt en kan zodoende de vergelijking maken. Wat hem opvalt, is de prettige sfeer die in de sector hangt: 'Natuurlijk wordt er hard gewerkt in de sector, maar er lijkt toch meer respect voor de ander dan in veel andere sectoren.'

De ruggengraat van NWST wordt gevormd door officemanager Lieke van der Weijde, eventmanager Ilse Kuipers en ten slotte administrateur Harry Heijmans. Zij regelen zaken als facturen, de invulling van de partnerschappen, congressen, abonnementen, traffic (binnenhalen advertenties) en websitebeheer. Lieke van der Weijde is vooral verantwoordelijk voor de contentpartners van NWST. Het woord adverteerder is bij NWST inmiddels een verboden woord. Van der Weijde: 'Onze partners investeren veel geld bij ons en mogen dan verwachten dat wij hen ook actief bijstaan om hun boodschap naar buiten te brengen.' Van der Weijde beheert daarom onder andere een agenda waarin de redactie bijhoudt hoe vaak partners worden gebeld. Doel daarvan is ontwikkelingen in de markt die niet als persbericht worden opgestuurd, op de website te krijgen.

Terwijl Van der Weijde voornamelijk druk is met de partners van NWST, heeft Ilse Kuipers de verantwoordelijkheid voor de events. Het organiseren van een event lijkt heel makkelijk, maar is vaak lastiger dan het samenstellen van een magazine of website. Kuipers: 'Op een congres moet alles samenkomen. Voldoende bezoekers, vooral ook met het juiste profiel, in combinatie met een goede locatie en als laatste natuurlijk een goed verhaal en een soepele logistiek.'

Be social

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-5799

De visie van Granuband

Veilig sporten vanuit een groene gedachte

‘Er is een positieve verschuiving waar te nemen in de samenleving. Zo’n tien jaar geleden wilde de gemiddelde consument of onderneming geen geld uitgeven aan gerecyclede producten, maar dat is nu heel anders.’

Het bedrijf Granuband BV uit Amsterdam werd in de jaren 90 opgericht en hield zich in de beginjaren vooral bezig met het verhuren van machines voor bedrijven in de recyclingbranche. Het was al vanaf het begin een fascinerende sector met veel potentie. Een logische vervolgstap volgde al snel: het eerste Nederlandse bandenrecyclingbedrijf werd opgericht. De eerste jaren werd er 5.000 ton banden verwerkt; tegenwoordig is Granuband goed voor de jaarlijkse verwerking van zo’n 30.000 ton aan oude banden. Hiermee draagt Granuband bij aan het verwerken van bandenafval in binnen- en buitenland en wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de bescherming van het milieu.

Totaalconcept

Het bedrijf begon met bandenrecycling, maar is nu uitgegroeid tot een complete bandenverwerker: van het inzamelen van (afval)banden bij onder meer gemeenten en autobedrijven tot het recyclen en het produceren van vele nieuwe producten waarbij gebruik wordt gemaakt van het banden-

rubber. Dit alles op één locatie in Amsterdam, waarmee de organisatie een unieke formule heeft.

Groener denken

We gaan steeds groener denken; termen als ‘cradle-to-cradle’ en ‘circulaire economie’ worden veel gehoord. Hieraan ligt ten grondslag dat we met zijn allen bewuster moeten omgaan met grondstoffen, want deze zijn niet oneindig beschikbaar. Een belangrijke bijdrage daarbij wordt geleverd door het recyclen van materialen en het hergebruik ervan voor nieuwe producten. Hier ligt een belangrijke uitdaging voor bedrijven als Granuband.

Er is een positieve verschuiving waar te nemen in de samenleving. Zo’n tien jaar geleden wilde het gemiddelde bedrijf geen geld uitgeven aan gerecyclede producten, maar dat is nu heel anders. Dit is niet alleen een positieve, maar ook een noodzakelijke ontwikkeling. Jaarlijks wordt er in Europa 30.000.000 ton banden versleten, een enorme

ADVERTORIAL

**Today black, tomorrow
green solutions.**

bron van beschikbaar materiaal, dat ingezet kan worden voor een reeks mooie nieuwe groene toepassingen.

Granuflex-producten

In 1995 lanceerde Granuband onder de merknaam Granuflex als eerste in Nederland rubbertegels voor speelplaatsen. Ondertussen zijn daar tal van producten bij gekomen met een grote diversiteit aan toepassingen. Denk bijvoorbeeld aan veiligheidsmatten voor onder ladders, dempende fitnessvloeren, dakproducten, schietplaten en uiteraard de rubber infill die onder de merknaam Sportsfill Eco+ wordt ingezet als instrooimateriaal voor kunstgrassportvelden. En dit alles gemaakt van gerecyclede banden uit Nederland.

Milieu en veilig sporten

Granuflex heeft een scala aan producten die ingezet kunnen worden voor het creëren van een veilige speelomgeving. Uiteraard wordt de hoogwaardige rubber infill met de nodige certificeringen geleverd, maar ook – geheel vrijwillig – met het onafhankelijke keurmerk Milieukeur (www.smk.nl).

Nog steeds worden er sportondergronden van kunstgras ingezet. Granuflex is echter van mening dat ook de milieuaspecten van een materiaal meegenomen moeten worden bij de uiteindelijke besluitvorming over het invullen van sportondergronden. Daarnaast moet men bedenken wat er gedaan moet worden met de rubber infill als er een eind komt aan de levensduur van een kunstgrasveld: recyclen en inzetten voor andere toepassingen? Dat is een vraag waar Granuflex en Granuband iedere dag mee bezig zijn. We moeten niet alleen denken aan nu, maar ook aan de toekomst!

www.granuband.com / www.granuflex.nl

Perfect Pitches part IX

Vakblad Fieldmanager laat in deze rubriek de meest bijzondere projecten van afgelopen periode zien

Ook in deze uitgave van Fieldmanager staat weer een forse opsomming van Perfect Pitches. Acht keer per jaar een verslag van de meest

bijzondere projecten op gebied van sport. Uw project ook op deze projectenparade? Stuur een mail naar project@nwst.nl en u wij zenden u alle info.

AANLEG GEWEVEN VOETBALVELD ATC '65

De Sallandse United heeft in de zomer van 2015 op sportpark "Slangenbeek" een nieuw kunstgrasveld voor ATC '65 gerealiseerd. Het gaat hierbij om de "Xtreme Turf WX 50". Onder dit kunstgrasveld is een "shockpad" geïnstalleerd. Dit heeft als voordeel dat spelers minder blessures zullen krijgen, door de juiste demping van het veld.

Niet alleen ATC'65 maakt gebruik van het nieuwe kunstgrasveld, de vrouwen van FC Twente spelen hier ook hun wedstrijden. Voor Sallandse United is dit het eerste voetbalveld in Nederland, waar gebruik wordt gemaakt van de "Xtreme Turf WX 50". Dit is een grote stap vooruit in de kunstgras markt met het oog op duurzaamheid, kwaliteit en speelcomfort.

Naast het aanleggen van het voetbalveld, heeft Sallandse United ook een

nieuw tegelpad en hekwerk rondom het voetbalveld aangebracht. De lichtmasten zijn verplaatst en er zijn nieuwe inrichtingsmaterialen geïnstalleerd zoals: doelen, dug-outs en hoekvlaggen.

Opdrachtgever: Voetbalvereniging A. Triginta Conditum (A.T.C. '65)

Contactgegevens opdrachtgever: Torenlaan 60, 7559 PB Hengelo

Aannemer: Sallandse United

Contactgegevens aannemer: Bloeme-weide 23, 7448 PX Haarle

AANLEG NIEUW TENNISPAK KARDINGE GRONINGEN

Aanleg nieuw tennispark van 6 gravelbanen bij het sportcentrum Karding in Groningen. Bestaande park van 4 banen moest worden verplaatst in verband met gebiedsherinrichting. Park is deels gebouwd op voormalige vijver, en slecht draagkrachtige ondergrond. Vereiste specifieke grond mechanische aanpak. Energie zuinige voorzieningen: LED verlichting, gevoed door zonnepanelen en windenergie. Het park wordt geëxploiteerd door Tennisschool Smashing

Aanneemson: € 368.500

Opdrachtgever: Gemeente Groningen

Contactpersoon opdrachtgever: Hilvert Doornkamp

Contactgegevens opdrachtgever: Gemeente Groningen, Postbus 584 9700 AN Groningen

Architect: Buro Mien Ruys

Contactpersoon architect: Ruud Boon

Contactgegevens architect: Amstel 157 1018 ER Amsterdam

Aannemer: AnteaGroup Sport

Contactpersoon aannemer: Erik de Rink (erik.derink@anteagroup.com)

Contactgegevens aannemer: AnteaGroup Sport, Postbus 24, 8440 AA Heerenveen

OUTDOOR BOOTCAMPFACILITEIT RIJKERSWORDE Plassen

De zone in het recreatiegebied De Rijkerswoerdse Plassen is uniek. Op een ondergrond van kunstgras staan toestellen waar sporters helemaal op los kunnen gaan: springen, gewichtheffen, touw slingeren of uitvoeren van coördinatieoefeningen. Initiatiefnemer en eigenaar Uitwaarde stimuleert hiermee een gezonde leefstijl van bezoekers en verlaagt de drempel om voldoende te bewegen. Fitnessstoestellen in de buitenlucht stimuleren sporters om op laagdrempelige manier te trainen, zonder dat zij moeten betalen voor de sportschool. Deze manier van sporten is dan ook een trend. De Outdoor Fitness Zone met toestellen van Yalp is ontworpen voor de sporten bootcamp en calisthenics

Opdrachtgever: recreatiegebied De Rijkerswoerdse Plassen

Contactgegevens opdrachtgever: Rijkerswoerdsestraat 1, 6661 Elst

Aannemer: Yalp

Contactgegevens aannemer: Nieuwenkampsmaten 12 7472 DE Goor

AANLEG TENNISPART PRINCENHAGE IN BRED

In mei 2009 ontstond in de wijk Princenhage in Breda een burgerinitiatief. Dit initiatief had tot doel om te komen tot een tennispark in de wijk. Na een positief onderzoek naar draagvlak, een grote groep van 'vrienden' die het initiatief ondersteunden en een lastige zoektocht naar een geschikte locatie in de wijk, konden in het najaar van 2014 concrete stappen gezet worden door de inmiddels opgerichte Stichting Tennispart Princenhage. Op basis van een bestek werd de firma Topgrass door de stichting geselecteerd als aannemer om het tennispark te realiseren. Tegelijkertijd werd de financiering geregeld met hulp van particuliere financiers en met de Stichting Waarborgfonds Sport en de gemeente Breda als borgstellers. In oktober 2015 is er gestart met de aanleg van het tennispark. Binnen drie maanden werd door Topgrass een compleet nieuw tennispark van 4 TopTennis Red Court banen met hekwerk, bestrating en LED-verlichting gerealiseerd. Sinds eind januari 2016, toen ook de toegangscontrole was gerealiseerd, wordt in Princenhage op een eigen tennispark menig balletje geslagen.

Opdrachtgever: wijk Princenhage

Aannemer: Topgrass

Contactgegevens aannemer: Schootsedijk 8, 5491 TD Sint-Oedenrode
0413-820341

INSTALLATIE GROEILICHT BIJ HULL CITY FC

Lightshine Cleaning heeft in samenwerking met Hortilux Schröder en Turf Light Solutions een groeilichtsysteem geïnstalleerd bij de Engelse voetbalclub Hull City FC. Sinds 2013 maakt de Engelse voetbalclub Hull City FC gebruik van groeilichtsystemen van Turf Lighting Solutions met Hortilux 1000W belichtingsarmaturen. Deze groeilichtinstallatie zorgt ervoor dat er het hele voetbal seizoen op natuurgas gespeeld kan worden. Regelmatig onderhoud aan de reflectoren en lampen zorgt er voor dat er een besparing is op de herinvestering van nieuwe reflectoren. Jaarlijks gaat Lightshine Cleaning langs Britse voetbalstadions om de groeilichtinstallaties van een rendementsverbetering te voorzien.

Opdrachtgever: Hortilux Schröder b.v.

Contactgegevens opdrachtgever: Vlotlaan 412, 2681 TV Monster

Opdrachtgever: Turf Lighting Solutions

Contactgegevens opdrachtgever: Fabrikkeveien 11, 4033 Stavanger

Aannemer: Lightshine Cleaning

Contactpersoon aannemer: Jeff van der Bogert

Contactgegevens aannemer: Bovendijk 18, 2295 RZ Kwintseul

LED VERLICHTING BIJ HC HUDITO

HC Hudito zet stappen in het besparen van energie door LED verlichting van AAA-LUX in te zetten en de oude verlichting te vervangen op de drie hoofdvelden en één klein veld. De hockeyclub verwacht jaarlijks zo'n 55 tot 70% minder aan energiekosten te zullen gaan betalen. De dynamische besturing van AAA-LUX LED armaturen was een belangrijk punt bij de keuze. Dankzij de besturing kunnen er extra besparingen worden gerealiseerd. Met de keuze voor LED verlichting reduceert de club de uitstoot van CO₂ die wordt uitgestoten bij de opwekking van energie.

Opdrachtgever: DHC Hudito

Contactgegevens opdrachtgever: Rotterdamseweg 183A, 2629 HD Delft

Aannemer: Aaa-lux B.V.

Contactgegevens aannemer: Meerenakkerplein 9, 5652 BJ Eindhoven

ONDERHOUD TENNISBANEN BIJ TENNISVERENIGING RIEL

In verband met de slechte waterhuishouding van de gravelbanen bij Tennisvereniging Riel zijn deze banen vorig jaar gerenoveerd. De club heeft gekozen voor Gravel Pro, een gravelbaan op afschot zodat tijdens hevige regenbuien het water van de baan stroomt en opgevangen en afgevoerd wordt in de rvs lijngoten die langs de baan zijn aangelegd. De baan wordt sindsdien onderhouden door Diamant-groep Groen Xtra. Medewerker Wil van Weert, groundsman, is hier dagelijks mee bezig. De eerste twee jaar moeten de banen zich nog zetten waardoor het verbruik van gravel en onderhoud hoog is. Wil van Weert vertelt: "Het onderhoud van de banen is behoorlijk

intensief: uitvullen van slijtageplekken, flow in stand houden, goten zuiver maken, alg en mos bestrijden, opruwen met een stalen bezem, walsen, aantrillen met trilplaat en beregenen. Belangrijk is dat er een balans is in de toplaag, want teveel grove korrel op de toplaag is traag en glad. In het seizoen wordt bijna iedere dag een filmlaag gestrooid zodat de flow in stand gehouden wordt en slijtageplekken voorkomen worden."

Opdrachtgever: Tennisvereniging Riel

Contactpersoon opdrachtgever: Jeffrey van de Kerkhof

Aannemer: Diamant-groep Groen Xtra

Contactpersoon aannemer: Wil van Weert

RENOVATIE TENNIS COMPLEX BEMMEL

In 2015 is de renovatie van de tennisbanen in Bommel onderhanden genomen. Het belangrijkste probleem was water overlast op de velden o.a. doordat het waterafvoer systeem niet goed meer functioneerde. De andere reden was dat het veld onder dakprofiel lag en niet horizontaal zoals gewenst. Hiervoor heeft Heijmans Wegen afd. Sport een oplossing gevonden door te toepassing van Fielddrain. Een oplossing die al eerder toegepast was bij de renovatie van een aantal hockeyvelden in Den Haag waaronder o.a. de realisatie van het hockeyveld voor het WK in 2014. Fielddrain is een innovatieve oplossing bij de renovatie van tennisbanen. Toepassing Fielddrain als water afvoerende laag in de constructie. Door de open structuur van dit mengsel is het in staat ook horizontaal voldoende water af te voeren. Hierdoor kan met dit materiaal op een eenvoudige manier een waterafvoer probleem op gelost worden.

Opdrachtgever: Tennisvereniging Bommel

Aannemer: Heijmans Wegen afd Sport.

Onderaannemer: v Hinthem Sport bv.

THE GAME CHANGER

FOR **GROUNDS** MAINTENANCE ONLY FROM TORO

NEW
LT-F3000

PRODUCTIVITY
by design

- Productiviteit en een mooi maaibeeld bij kort en lang gras
- Voor speelvelden, wegbermen, parken en ruige terreinen
- Ontworpen om gebieden te beheren met slechts 3 à 4* maaibeurten per jaar
- Productiviteit en veelzijdigheid, met lage onderhoudskosten

GROENTECHNIEK
Jean Heybroek

www.jeanheybroek.com

TORO®

www.toro.com/LT-F3000

*Dependent on environmental conditions and mowing speed

RENOVATIE 3 GRAVEL TENNISBANEN IN ENS

Renovatie en ombouw van 3 gravelbanen naar Prestige gravel voor tennisclub Ens. Het werk is aanbesteed door Gemeente Noordoostpolder. Voorafgaand aan de aanbesteding heeft de tennisvereniging nagedacht over de meest wenselijke baansoort. De vereniging is een voorstander van spelen op gravel. Om seizoensverlengend te zijn is de keuze gemaakt voor Prestige gravelbanen. De keuze werkt positief naar de huidige leden en aspirant leden. Ook verwacht de vereniging dat de keuze een positief effect zal hebben op de exploitatie van de vereniging. Gravelbanen kennen van oorsprong echter beperkte bespeelbaarheid. Dit is voor Antea en Rekre Sport reden geweest een gravelbaan te ontwikkelen die vrijwel het hele jaar bespeelbaar is. De werkzaamheden zijn vroeg in 2016 gestart en zijn voor 1 april 2016 afgerond.

Aanneemsom: € 71.000,=

Opdrachtgever: Gemeente Noordoostpolder

Contactpersoon opdrachtgever: Kees Hop

Contactgegevens opdrachtgever: +31 (0)527 63 34 27

Architect: Kybys (begeleiding aanbesteding)

Contactpersoon architect: René van der Woude

Contactgegevens architect: +31 (522) 247 477

Aannemer: Antea Realisatie B.V.

Contactpersoon aannemer: Jeroen Moes

Contactgegevens aannemer: 06-51292619

RENOVATIE GRAVEL TENNISBANEN ATV DIEMEN

ASC Sports & Water heeft in samenwerking met Tennisvereniging ATV Diemen een programma van eisen samengesteld voor een ingrijpende renovatie van negen graveltennisbanen met omliggende verhardingen. Hiertoe zijn grond-

mechanische, hydrologische en sporttechnische analyses uitgevoerd op de planlocatie. De vraagspecificatie is middels een meervoudig onderhandse aanbesteding in de markt gezet, waarbij het werk aan Wijnbergen Sportbouw BV is gegund. De werkzaamheden zijn uitgevoerd met een plezierige en constructieve samenwerking tussen Wijnbergen Sportbouw, de vrijwilligers van ATV en ASC Sports & Water als directievoerder. Het vernieuwde tennispark is in maart 2015 opgeleverd aan Tennisvereniging ATV die zeer content is met het bereikte resultaat.

Aanneemsom: € 198.076,00,-

Opdrachtgever: Tennisvereniging ATV Diemen

Contactpersoon namens opdrachtgever: Ko Oostenrijk

Contactgegevens opdrachtgever: 020-6992650

Architect: ASC Sports & Water

Contactpersoon architect: Sep Heldens

Contactgegevens architect: sep@asc-sportsandwater.nl

Aannemer: Wijnbergen Sportbouw BV

Contactpersoon aannemer: Lourens Barmantloo

Contactgegevens aannemer: 0343-453757

Uitvoeringsjaar: 2015

SPORTVELDONDERHOUD

SPECIALIST IN AANLEG & ONDERHOUD
VAN KUNST- EN NATUURGRAS

Aanleg
Dagelijks onderhoud
Groot onderhoud
Bemesting
Beregening
Persoonlijk advies

Oudendijk 94

4285 WL Woudrichem

www.hsmsport.nl

info@hsmsport.nl

VOETBAL | KORFBAL | TENNIS | HANDBAL | BASKETBAL | BADMINTON | MIDGETGOLF | RUGBY | HOCKEY | VOLLEYBAL

WWW.PLUIMSPORTS.NL

TENNIS**bouw** *nederland b.v.*

WWW.TENNISBOUW.NL

PARTNER IN HET: ONTWERPEN | ADVISEREN | BEGELEIDEN | AANLEGGEN EN RENOVEREN VAN DIVERSE TYPE TENNISBANEN
ONDERHOUD VAN TENNISBANEN | LEVERING VAN INRICHTINGSMATERIALEN

Diepertseweg 40 5424 TA Elsendorp T 0492 - 35 91 11 F 0492 - 35 91 07
E info@pluimsports.nl I www.pluimsports.nl E info@tennisbouw.nl I www.tennisbouw.nl

PROJECTEN

Aanneemsom: € 295.700,00
Opdrachtgever: Gemeente Valkenswaard
Bestek/uitvoeringsbegeleiding: KYBYS
Aannemer: Antea Realisatie B.V.

RENOVATIE EN (HER)INRICHTING TENNISACCOMMODATIE IN GEMEENTE VALKENSWAARD

De gemeente Valkenswaard streeft naar een toekomstbestendige tennisaccommodatie op sportpark Den Dries, zodat de tennisverenigingen Ginneve en TCV na hun fusie op 1 locatie kunnen beschikken over 10 tennisbanen en een representatief paviljoen. Op dit moment zijn er op het sportpark 20 banen en 3 paviljoens op 2 locaties. Het project bestaat uit de renovatie en (her)inrichting van de tennisaccommodatie van de fusieverenigingen Ginneve/TCV. Hiervoor worden van de bestaande 14 banen 8 banen gerenoveerd (toplaag renovatie) en 2 banen worden vernieuwd alsmede de gehele bovengrondse inrichting van de accommodatie. Alle banen worden voorzien van een toplaag van zandkunstgras. Rondom het te renoveren clubhuis wordt een verhoogd terras met tribune elementen gerealiseerd. De aanleg wordt gefaseerd uitgevoerd zodat de vereniging gedurende uitvoering minimaal de beschikking heeft over 4 speelbare banen. Binnen de plangrenzen was ruimte gereserveerd voor de toekomstige aanleg van een extra baanblok. Na aanbesteding heeft de fusievereniging een aanvullende opdracht verstrekt aan de aannemer voor de aanleg van 2 extra banen. De aanleg van deze 2 banen wordt gecombineerd met de realisatie van het project.

RENOVATIE GRAVEL TENNISBANEN BIJ TV BARENDRECHT

De aanleg van negen nieuwe gravelbanen op het bestaande tenniscomplex van TV Barendrecht. De werkzaamheden bestonden uit het opruimen van de bestaande terreininrichting en fundering en het bouwen van 9 compleet nieuwe gravelbanen op de bestaande ondergrond. Daarbij behoorde ook het opnemen en herplaatsen van de lichtmasten, het leveren en plaatsen van een zwart gecoat hekwerk, het aanbrengen van een beregening, het herstraten van de tegelverharding en het inrichten van de tennisbanen. De gravelbanen zijn onder verantwoordelijkheid van Kennis van Sport uit Haaksbergen gebouwd en goedgekeurd door KIWA ISA Sport

Aanneemsom: ca. € 200.000,= excl. BTW
Opdrachtgever: TV Barendrecht
Contactpersoon opdrachtgever: de heer Sjors Callenbach (voorzitter)
Contactgegevens opdrachtgever: 06-46 04 33 63
Architect: Kennis van Sport Haaksbergen
Contactpersoon architect: Iwan Terhuurne
Contactgegevens architect: 06-23 49 57 78
Aannemer: Antea Realisatie BV
Contactpersoon aannemer: Floor Groeneveldt
Contactgegevens aannemer: 06-20 13 45 10

- + Nu bij Vitagro de nieuwste bodemverbeteraars, die een cec verhogend effect hebben en de vruchtbaarheid van uw bodem op peil brengen.**
- + Toprassen graszaad voor doorzaai van uw sportvelden, met de hoogste droogtetolerantie en beste kleur.**
- + Al nagedacht over uw bijdrage als sportveldbeheerder aan CO2 reductie, wij hebben een aantal interessante opties voor U.**

Het Vitagro-team

Benieuwd naar wat Vitagro voor u kan betekenen?

Doet u mee met onze groene (r)evolutie? Bezoek onze website en neem contact met ons op. Onze adviseurs komen graag bij u langs voor een vrijblijvend gesprek. Kijk voor meer informatie op onze website of bel ons.

onderdeel van

KG Reiniger is het product voor milieuvriendelijk en duurzaam terreinbeheer

100% biologisch product op basis van enzymen voor het reinigen van kunstgras etc.

kgreiniger.nl

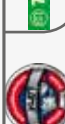
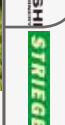
Vlotlaan 186, 2681 TV Monster, T 06-51189906
info@kgreiniger.nl, www.kgreiniger.nl

Importeur van o.a. Grasshopper in de Benelux. Kijk voor meer informatie of voor de dealer bij u in de buurt op: www.grasshoppermaaiers.com/verkooppunten of bel ons nr. 0481-371423

DE GRASSHOPPER is door zijn hoge kwaliteit, lange levensduur, lage onderhoudskosten de juiste keuze voor uw tuin of park.
Groot aanbod aanbouwwerktuigen.
3 cyl. Diesel vanaf **€ 12.985,-** excl. btw
Benzine vanaf **€ 5.615,-** excl. btw

RENOVATIE KORFBALVELDEN SPORTPARK BIESLAND IN DELFT

Tussen eind februari en eind maart 2016 werkte AH Vrij aan de renovatie van drie korfbalvelden op sportpark Biesland in Delft. Op dit sportpark spelen de korfbalclubs DES, DKC en Excelsior.

De velden van de verenigingen waren verouderd en verkeerden in zeer slechte staat. Daarnaast vormde de aangepaste maatvoering door het Koninklijk Nederlands Korfbalverbond (KNKV) aanleiding voor renovatie van de sportvelden. De bond heeft in 2014 besloten dat de afmeting van een korfbalveld in de buitenlucht gelijk moet zijn aan de afmeting van een veld in de zaal. Tot en met 30 juni 2026 hebben alle korfbalverenigingen de tijd om hun velden aan te passen van 60 x 30 meter naar de vaste afmeting van 40 x 20 meter. Met de renovatie van de sportvelden slaan de verenigingen dus twee vliegen in één klap.

Eind februari 2016 startte AH Vrij met de renovatiewerkzaamheden. Na het verwijderen van de oude velden, volgde het egaliseren en profileren van de sporttechnische laag (lavarubber) volgens de normen van het NOC*NSF. Ook herstelde AH Vrij de omliggende verharding. Daarna werden de nieuwe kunstgrasmatten aangebracht. Bij een bestaand oefenveld, met kunstgras dat kwalitatief nog goed was, verving AH Vrij de belijning volgens de nieuwe maatvoering. De oplevering van het gerenoveerde sportpark was eind maart.

Bijzonderheden:

De drie korfbalclubs zijn verenigd in Stichting Sportpark Biesland. Vanwege de enorme slijtage van de velden is Stichting Sportpark Biesland in overleg

getreden met de gemeente Delft. Op advies van de gemeente is voor dit project een bouwteam opgericht, bestaande uit Stichting Sportpark Biesland, BAS Begeleiding en Advies Sportterreinen en AH Vrij. Een bouwteam is een projectgebonden samenwerkingsverband tussen een opdrachtgever en één of meer deskundigen.

Deze samenwerkingsvorm was bijzonder, omdat AH Vrij als aannemer normaliter alleen met een toezichthoudende partij communiceert. Vertrouwen en communicatie zijn daarbij sleutelwoorden. Bij de bouwoverleggen was dan ook elke partij aanwezig. Bovendien was ieders inbreng even groot.

Opdrachtgever: Stichting Sportpark Biesland

Contactpersoon en -gegevens opdrachtgever: Leen van den Hooff
lvdhooff@kabelfoon.nl

Aannemer: AH Vrij

Contactpersoon en -gegevens aannemer: Richard Lange, Projectleider
AH Vrij, 0652673257, rlange@ahvrij.nl

Be social

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-5800

Iedereen kan voetballen op een mat zoals die van Ronaldo

AH Vrij zet met Fieldturf Benelux hybride grassysteem voor intensieve betreding in de markt

Een stevig hybride grasveld dat altijd bespeelbaar is, intensief gebruikt kan worden en oogt, ruikt en voelt als natuurgras. Dat is Mixto, een hybride grassysteem uit Italië dat AH Vrij samen met Fieldturf Benelux op de markt brengt. Als exclusieve dealer voor Midden-Nederland biedt AH Vrij Groen, Grond en Infra uit Wieringen deze mat als ideale oplossing voor intensief gebruikte trapveldjes. Jan Vrij, directeur van AH Vrij, zet de voordelen van een Mixto-veld op een rij.

‘Mixto combineert de uitstraling van natuurgras met de gemakken van kunstgras. De mix van kunst- en natuurgras zorgt voor een veilig en comfortabel veld met uitstekende sporttechnische eigenschappen. Gebruikers zijn hiermee verzekerd van een mooie en vlakke grasmatt; beheerders kunnen rekenen op een veld dat altijd beschikbaar is

en weinig extra onderhoud vraagt’, zegt Jan Vrij. Kwaliteit en duurzaamheid in één product Jan Vrij: ‘Sinds het begin van dit jaar zijn wij exclusief dealer voor Midden-Nederland. Wij staan voor kwaliteit en duurzaamheid. Dat komt samen in dit product. Wij zijn dan ook blij dat we dit product kunnen aanbieden aan opdrachtgevers die in de

openbare ruimte stevig gras als ondergrond willen. Gras dat intensief gebruikt wordt en tegelijkertijd altijd en direct beschikbaar is. Mixto is uiterst geschikt voor trapveldjes, speeltuinen, groene parkeerplaatsen en evenemententerreinen. Het kan ook van toegevoegde waarde zijn bij dijkverzwaring.’

Natuur en technologie gaan hand in hand. Bij het hybride grassysteem gaan natuur en technologie hand in hand. Het kunstgras beschermt en verstevigt het natuurgras en de groei ervan. De synthetische vezels zijn bevestigd op een speciale katoenen doek met een open netstructuur. Daardoor krijgen de wortels voldoende lucht en

De mat nodigt volgens Vrij met zijn looks en geur uit om gespeeld te worden, hij biedt veel stabiliteit en heeft een uitstekende waterdoorlatendheid

kunnen ze zich optimaal ontwikkelen. Ook is er minder verdichting en wateroverlast, met een hoge mate van stabiliteit tot gevolg. Mixto heeft als bijkomend voordeel dat het toepasbaar is op een schrale, zanderige onderbouw. Ook dat bevordert de waterdoorlatendheid.

Aanleg: inzaaien of graszoden

Opgesomd: de mat nodigt volgens Vrij met zijn looks en geur uit om gespeeld te worden, hij biedt veel stabiliteit en heeft een uitstekende waterdoorlatendheid. Het mag duidelijk zijn dat beheerder en gebruiker hierdoor baat hebben bij het hybride systeem. Maar waarin schuilt het grootste voordeel van Mixto? Jan Vrij: 'Het absolute voordeel zit in de aanleg. Dat kan op twee manieren: met graszaad en met graszoden. Budgettair gezien is de eerste variant interessant. Daarbij strooien we de kunstgrasmat in met een zandmengsel, waarna het inzaaien met graszaad volgt. Het veld is dan na een dag of 70 speelbaar. Is snelle beschikbaarheid van belang, dan kunnen opdrachtgevers kiezen voor aanleg met graszoden. Hierbij is een doorlatende onderbouw het uitgangspunt, het liefst een gedraineerd zandpakket. Hierop leggen we een uitgebalanceerde toplaag van 10 centime-

ADVERTORIAL

ter. Vervolgens rollen we hierop graszoden uit. Na installatie is het veld direct speelbaar – het grote voordeel van Mixto.'

Duurzaam door recycling en flexibiliteit

Het onderhoud van het hybride grassysteem zal gemeenten niet verrassen. Dit is vergelijkbaar met dat van een natuurgrasveld en omvat eens per jaar verticuteren, vier keer per jaar vertidraineren met minipennen en zo vaak als gewenst vegen. Uiteraard voldoet de mat ook aan de duurzaamheidseisen. Zo is herbezoden mogelijk, net als verhuizen en opnieuw installeren van het veld. Dat maakt het hybride grassysteem opnieuw bruikbaar en flexibel. Aan het einde van de levensduur is het mogelijk om de mat te rooien en op te rollen. Met een zeefmachine en een hakselaar kan de grond gescheiden worden van de mat. De mat recycleren is zodoende geen probleem.

Bestand tegen hevige regenval

Jan Vrij: 'Er zijn een paar criteria waar een trapveld aan moet voldoen. Het moet groen, vlak, stevig en droog zijn. Als het echt hard regent en er meer dan 20 millimeter per uur valt, kun je op een kunstgrasveld altijd terecht. Hoewel zo'n grote hoeveelheid regen uitzonderlijk is, kunnen gebruikers in dat geval na een paar uur weer spelen op de Mixto-mat. Dat maakt het systeem ideaal voor opdrachtgevers die zekerheid willen.'

Elke opdrachtgever mag bellen

De Mixto-mat pronkt inmiddels als voetbalmaat in diverse grote stadions in Europa. 'Club Brugge, KAA Gent, Inter Milan, AC Milan en Real Madrid spelen erop. Ook de Amsterdam ArenA heeft er positieve ervaringen mee opgedaan', zegt Vrij. 'Niet de minste clubs, die bovendien laaiend enthousiast zijn. Ik hoop dan ook dat we het systeem de komende jaren op meer plaatsen kunnen aanleggen, in openbare ruimten en in stadions. En ja, grote clubs en gemeenten mogen altijd bellen. Want met Mixto kan iedereen onder dezelfde condities spelen als Ronaldo.'

Be social

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-5801

De aanleg van de kunstgras- en natuurgrasvoetbalvelden op het trainingscomplex van AZ verliep verre van vlekkeloos.

Uitloging is vlekje op SuperSub

Waterschap niet blij met kalk in de sloot

De realisatie van twee kunstgrasvelden op het trainingscomplex van AZ was alleen mogelijk dankzij een dikke laag lichtgewicht schuimbeton. Maar met deze innovatieve oplossing deed zich ook een nieuw probleem voor. Is de keuze voor beton als toepassing in de onderbouw wel de juiste?

Auteur: Guy Oldenkotte

In onze achtste editie van vorig jaar beschreef Fieldmanager hoe onderaannemer Grontmij (tegenwoordig Sweco) gekozen had voor een innovatieve oplossing om toch twee kunstgrasvelden op het nieuwe trainingscomplex van voetbalclub AZ te kunnen realiseren. Bij de voorbereidende werkzaamheden bleek de bodem dusdanig beschadigd te zijn dat een standaard zandpakket niet langer de oplossing bood. Grontmij koos daar-

om voor SuperSub, een waterdoorlatend, vezelversterkt schuimbeton dat lichtgewicht maar oersterk zou zijn. 'De volumemassa van het schuimbeton is tussen de 500 en 600 kg en het is ontzettend sterk. Daardoor bleek een laag van 20 centimeter schuimbeton voldoende om het veld te dragen', zei Arthur Zintel, projectleider bij Grontmij, destijds. En zo geschiedde.

Troebel water

De komst van het nieuwe trainingscomplex heeft AZ geen windeieren gelegd. Sinds de start van de tweede seizoenshelft regent het punten voor de club uit Alkmaar. Maar de weerkundige regen van afgelopen najaar en winter heeft geleid tot een ander probleem. 'Om het veld bij regen niet blank te laten staan, is er een drainagesysteem aangelegd dat afwatert op een nabijgelegen sloot.

5 min. leestijd

ACTUEEL

Gebleken is dat de vrije kalk die in het cement aanwezig is, vrijkomt als gevolg van de grote waterdoorlatendheid. Daardoor loopt de kalk via de drainage in een nabijgelegen sloot', zegt Marko Cortel namens het hoogheemraadschap Hollands

Noorderkwartier. De uitgeloopte kalk is afkomstig uit de laag schuimbeton. 'Het drainagewater heeft een pH-waarde van meer dan 9 (basisch). Dat gaat ten koste van de waterkwaliteit. De sloot is wit uitgeslagen door neergedaalde kalk.' Omdat het hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier verantwoordelijk is voor een goede kwaliteit van het oppervlaktewater, nam men direct contact op met Grontmij. 'SuperSub is een nieuw product en dit kwam volledig als een verrassing. Het is een bijwerking die niet was aangekondigd', zegt Arthur Zintel daarover. Zintel is duidelijk *not amused* met de situatie, waarbij de belangen groot zijn, maar waarbij ook verschillende partijen betrokken zijn. Zo is Grontmij een onderaannemer van HSB Bouw, die bouwt in opdracht van AZ op grond van de gemeente. Het hoogheemraadschap is nu de dupe. Volgens Zintel wordt er momenteel aan een plan gewerkt om het probleem te tackelen. Daarbij ziet hij vooral een grote rol weggelegd voor Eric Sarelse, de ontwikkelaar van SuperSub. 'Bij AZ ligt een laag schuimbeton die voldoende is voor zes velden. Dankzij de opencellige structuur stroomt het water eenvoudig weg. Bij dat wegstroomen wordt er echter kalk meegenomen. Omdat het drainagewater terechtkomt in een doodlopend slootje, is het water daar troebel. Dat oogt niet mooi', zei Sarelse eerder dit jaar. Als tijdelijke oplossing is er meteen een waterzuiveringsinstallatie geplaatst. 'Die vangt het drainagewater nu op en moet het water zuiveren voordat het in de sloot gaat. We hebben AZ begin april het voorstel gedaan om die zuiveringsinstallatie te upgraden en nog één jaar te laten staan, totdat we onze

definitieve oplossing voldoende hebben getest en hebben uitgewerkt.'

CO₂ als oplossing voor AZ-1

Sarelse denkt die oplossing gevonden te hebben in CO₂. 'We onderzoeken samen met inspectie-, controle-, analyse- en certificeringsbureau SGS Intron of en hoe vaak we dit in het systeem kunnen blazen om calciumcarbonaat te vormen. Dat calciumcarbonaat vormt een beschermende laag over de cellen in het systeem, waardoor de SuperSub nog harder wordt. Tevens moet het voorkomen dat de kalk nog langer kan uitloggen.' Sarelse verwacht dat de drainagecapaciteit van het systeem daardoor ook met een factor tien zal toenemen. Voordat hij het idee echter als definitief wil presenteren, zal het eerst uitvoerig moeten worden getest. 'We weten nog onvoldoende om het nu al volledig te omarmen. Het werkt in een laboratoriumomgeving, waar we een blokje schuimbeton van 15 bij 15 bij 15 cm in water hebben geplaatst. Maar 5.400 kubieke meter schuimbeton is wat anders. Daarom zullen we eerst de juiste testmethode moeten vaststellen. We weten wel dat het effect van de CO₂-behandeling op termijn terugloopt; daarom willen we eerst vaststellen hoe vaak je CO₂ effectief kunt gebruiken. Ook weten we niet wanneer het kantelpunt wordt bereikt, het punt waarop kalk überhaupt niet meer uit het systeem loogt. Maar wat ik wel zeker weet, is dat we het zullen oplossen.' Sarelse is zich er terdege van bewust dat alle ogen momenteel op hem zijn gericht. Marko Cortel heeft er vertrouwen in dat die oplossing er zal komen. Wel wijst hij erop dat het hoog-

Arthur Zintel

Marko Cortel

SAVE THE DATE

24-11
2016

Jason Booth

Alan Ferguson

Paul Burgess

Richard Campey

CHANGING THE GAME OF FIELDMANAGEMENT

heemraadschap Hollands Noorderkwartier verantwoordelijk is voor een goede kwaliteit van het oppervlaktewater. Daarom moet er voor 1 mei een ontvankelijke vergunningaanvraag worden ingediend voor het lozen van het drainagewater op het oppervlaktewater middels de waterzuivering. 'De gesprekken hierover zijn opgestart en de verwachting is dat dit ook op tijd zal gebeuren', zegt hij daarover. In de tussentijd staat er een hek langs de sloot. Wie de kosten van de volledige problematiek zal dragen, is echter onduidelijk. 'Laten we eerst het probleem maar eens oplossen. De wil is er bij alle partijen en we weten ook waar we die oplossing moeten zoeken. Pas wanneer het probleem is opgelost, zullen we ons druk gaan maken over de kosten', aldus Sarelse.

Is beton de oplossing?

Voor Sarelse zijn de problemen bij AZ niet meer dan een incident. 'Op het trainingscomplex van AZ zijn twee velden op SuperSub gebouwd, maar de gebruikte laagdikte is voldoende voor zes velden. De concentratie is simpelweg erg hoog. Vandaar dat ik van mening ben dat het gewoon een incident is', zei hij eerder dit jaar. Volgens hem hoeft (schuim)beton dus helemaal niet afgeschreven te worden als materiaal voor een onderbouw. Ook Peter van Hinthem van Fieldrain ziet daar geen aanleiding toe. Hij past mortel – wat gebruikt wordt in beton – toe in een onderbouw voor hockey en tennis. 'Wat wij toepassen, is niet anders dan een gebonden steen. Onze mortel is speciale mortel met een grotere hechtkracht.' Problemen zoals AZ momenteel ondervindt met SuperSub zullen bij Fieldrain niet voorkomen, stelt Van Hinthem. 'In ons product zit geen kalk of iets dergelijks. Het is een volledig natuurlijk product, waar niets uit kan logen. De stenen die wij gebruik-

ken voor de mortel zijn volledig gecertificeerd.' Eerlijkheidshalve dient gezegd te worden dat Fieldrain en SuperSub niet één op één mogen worden vergeleken. SuperSub zet vooral in op het bieden van een stevige, isolerende onderbouw in zettingsgevoelige gebieden, terwijl er bij Fieldrain wel een zandpakket gebruikt moet worden. Bovendien is SuperSub toepasbaar als basis voor sportvelden voor elke sport, terwijl Fieldrain op dit moment juist inzet op hockeyvelden en tennisbanen. 'Sinds 2012 hebben we al verschillende water-hockeyvelden en tennisbanen gedaan', aldus Van Hinthem, die opmerkt dat hij ook de voetbalveldenmarkt in het vizier heeft.

Volgens Van Hinthem kan er bij Fieldrain gekozen worden voor zowel verticale als horizontale drainage. 'Wij bouwen op zand, maar walsen niet, waardoor het water verticaal kan worden afgevoerd. Maar we hebben Fieldrain ook toegepast op een bestaande asfaltlaag die helemaal dicht zat. Door het grote percentage holle ruimte in onze laag, wordt het water daar nu horizontaal afgevoerd.' Naast de traditionele asfaltlaag en SuperSub is Fieldrain Neerlands derde gebonden ondergrond. Van Hinthem verwacht dat gebonden ondergronden in de toekomst vaker zullen worden toegepast, en voor meer sporten. 'We zien al een kanteling komen bij voetbal. Gebonden constructies zijn altijd beter, omdat ze zo'n 40 jaar meegaan en dus meerdere malen gebruikt kunnen worden.' Zelf experimenteert Van Hinthem met methodes om ook de materialen van zijn Fieldrain te hergebruiken. 'Fieldrain is volledig cradle-to-cradle, maar in onze Fieldrain LR passen we ook de lava en rubber toe die afkomstig zijn van bestaande velden. Die combinatie heeft ook een isolerende werking. Daarmee brengen we het aantal vrachtwagenbe-

wegingen nog verder omlaag.' Zowel SuperSub als Fieldrain zet sterk in op het verlagen van het aantal vrachtwagenbewegingen bij de aanleg van een veld. Met het benodigde zandpakket van bijna 50 centimeter voor een traditioneel kunstgrasveld, loopt dat aantal bewegingen van aan- en afvoer al snel in de honderden.

Over de vraag of er een toekomst is voor beton als materiaal in de onderbouw van sportvloeren, hoeven we dus niet druk te maken, als we Sarelse en Van Hinthem mogen geloven. Beiden hebben een rotsvast vertrouwen in het materiaal. Misschien is dat wel terecht, als men kijkt naar de discussie omtrent de uitloging van instrooi materiaal voor kunstgrasvoetbalvelden. Van SBR-granulaat staat al jaren vast dat het materiaal uitloogt. Toch is het nog altijd het populairste instrooi materiaal, dat probleemloos mag worden toegepast. Zolang de relatie tussen de partijen die betrokken zijn bij de bouw van het trainingscomplex van AZ niet vertroebeld raakt en men gezamenlijk verder blijft werken aan een oplossing, zal ook voor dit probleem een oplossing worden gevonden. Schuimbeton en betonvarianten als onderbouw voor sportvelden komen daarmee definitief op de kaart staat. Dat lijkt zo helder als een glas water.

Be social

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-5802

Ook voor Fieldrain wordt mortel gebruikt.

De kalk uit het schuimbeton wordt nu gezien als vervuiler van een nabijgelegen sloot.

Voorzitter TV Barendrecht Sjors Callenbach

Tennispark van TV Barendrecht kan zeker weer 25 jaar mee na ingrijpende renovatie

Ingenieurs- en adviesbureau Antea Group heeft in de afgelopen maanden het tennispark van TV Barendrecht ingrijpend gerenoveerd. Op 2 april vond de officiële opening plaats. Iedereen bleek razend enthousiast. 'Antea Group is een groot bedrijf', zegt voorzitter Sjors Callenbach. 'Dat geeft je een stukje zekerheid over de uitvoering.'

Auteur: Sylvia de Witt

5 min. leestijd

hiervoor een zevental aannemers.

‘Alle tennisbouwers van Nederland hebben we hier gehad. We hebben alles heel goed met elkaar vergeleken: wie biedt wat voor welk geld?’

Uiteindelijk kwam Antea Group als beste uit de bus. We hebben alle banen af laten graven. Daarna werd er dertig centimeter zand gestort over een oppervlak van 6000 m², bij elkaar zo’n 2000 m³. Dat zijn vijf rijtjeshuizen helemaal volgepropt met zand. Vervolgens is er lava overheen gekomen en uiteindelijk de gravellaag.’

Ook de waterhuishouding moest verbeterd worden, want de tennisbanen waren na regenval vaak langdurig onspeelbaar. In het zand werd daarom een nieuwe drainage aangelegd voor het hele park.

Callenbach: ‘Dat betekent dat het nu bij regenbuien lekker droog blijft. Ook heeft nu elke baan een beregeningsinstallatie.’

Herbestrating

Maar natuurlijk kwam er nog meer kijken bij de renovatie. Zo zijn niet alleen de hekken gesloopt, maar is er eveneens een rij struiken langs baan twee en zeven verwijderd. Tevens zijn alle lijnen uit het gravel gehaald, zijn de netten en de netpalen verwijderd, zijn de tegels verwijderd en opgeslagen en is de beplanting rondom baan één verwijderd en opgeslagen. Daarnaast zijn de lichtmasten herplaatst, staat er nu een mooi zwart gecoat hekwerk, is er nieuwe beregening aangebracht, heeft er herbestrating van de tegelverharding plaatsgevonden en zijn de tennisbanen opnieuw ingericht.

70 centimeter verzakt

Antea Group begon in november 2015 met de renovatiewerkzaamheden. Iets later dan gepland, maar dat had volgens Callenbach met de financiën te maken.

‘Wat we wilden, was duurder dan in eerste instantie de bedoeling was en we moesten ergens geld vandaan halen. Lenen was geen optie. We hadden in eerste instantie als vereniging genoeg gespaard om de hele renovatie te kunnen financieren, maar toen bleek dat er eigenlijk nieuwbouw van de banen nodig was.’

Achter in het park waren de banen namelijk 70 centimeter verzakt en de drainage deugde dus niet meer. Ook lag er hier en daar veel te veel gravel, en in plaats van op een zandonderbouw lag het gravel direct op de klei. Desondanks is er jarenlang met veel plezier op gespeeld, maar het bleek toch echt nodig om de banen opnieuw aan te leggen. De vereniging wilde dit per se uit eigen middelen betalen, met wat subsidie van de gemeente erbij. Dat is gelukt.

INTERVIEW

Hoogteverschillen

Callenbach: ‘De extra kosten waar we tegenaan liepen, zijn door de leden betaald. Er was een tekort van 20.000 euro. Onder de leden is een sponsoractie gehouden, die 15.000 euro opbracht. De overige fondsen komen voor een deel uit sponsorgelden en voor een deel uit eigen middelen. Bij de start van de renovatie wilde de gemeente op een gegeven moment dat de banen 2,5 meter opschoven in de richting van het clubhuis. Dus moesten er acht banen opschuiven, hetgeen nogal wat consequenties had. We hebben hierover een behoorlijk probleem gehad met de gemeente. De nieuwbouw die naast het park is gekomen, ligt zo’n 40 centimeter hoger dan het oude tennispark. Water loopt altijd naar het laagste punt en dat wilde ik niet.’

‘Uiteindelijk blijkt niets zo lang mee te gaan als gravel’

TV Barendrecht werd in 1956 werd opgericht, weliswaar nog zonder tennisbanen. Die werden de eerste twee jaar gewoon gehuurd in de omgeving. Daarna kwam er één tennisbaan op de huidige locatie en later kwamen er nog eens twee bij, totdat er in de jaren 50 drie tennisbanen waren. In de daaropvolgende jaren werden die aangevuld met nog eens zes banen, zodat TV Barendrecht in totaal uiteindelijk over negen banen beschikte. Dit aantal is ook nu, na de ingrijpende renovatie, gehandhaafd, want er was simpelweg niet meer ruimte om uit te breiden. ‘Alle ruimte die we konden benutten, hebben we benut’, vertelt voorzitter Sjors Callenbach.

Verbetering waterhuishouding

Voor de renovatie kwam uit een kwaliteitsonderzoek van adviesbureau Kennis van Sport duidelijk naar voren dat de oude banen qua waterhuishouding en opbouw niet voldeden aan de normen van de KNLTB. Een grondige renovatie was dan ook meer dan noodzakelijk. Callenbach benaderde

Callenbach pleitte er vervolgens voor dat ook het tennispark 40 centimeter hoger zou komen te liggen en dat de gemeente daarvoor het zand zou leveren. Uiteindelijk koos de gemeente voor een andere waterhuishouding en daarmee was de ophoging van overheidswege van de baan. Daarna moest worden uitgezocht wat de consequenties daarvan waren. Er zat een hele procedure aan vast; zo kwam er ook een geologisch onderzoeksbureau aan te pas, want Callenbach wilde hoe dan ook voorkomen dat er door de hoogteverschillen problemen zouden ontstaan.

‘Dit soort dingen maakt zo’n project best ingewikkeld. Antea Group heeft het echter heel goed opgelost door de nieuwe banen op de oude lava-laag aan te leggen en zo ook het bestaande tenniscomplex op te hogen.’

Ruimte voor looppaden

‘Wij hebben het advies uitgebracht om de hoofd-

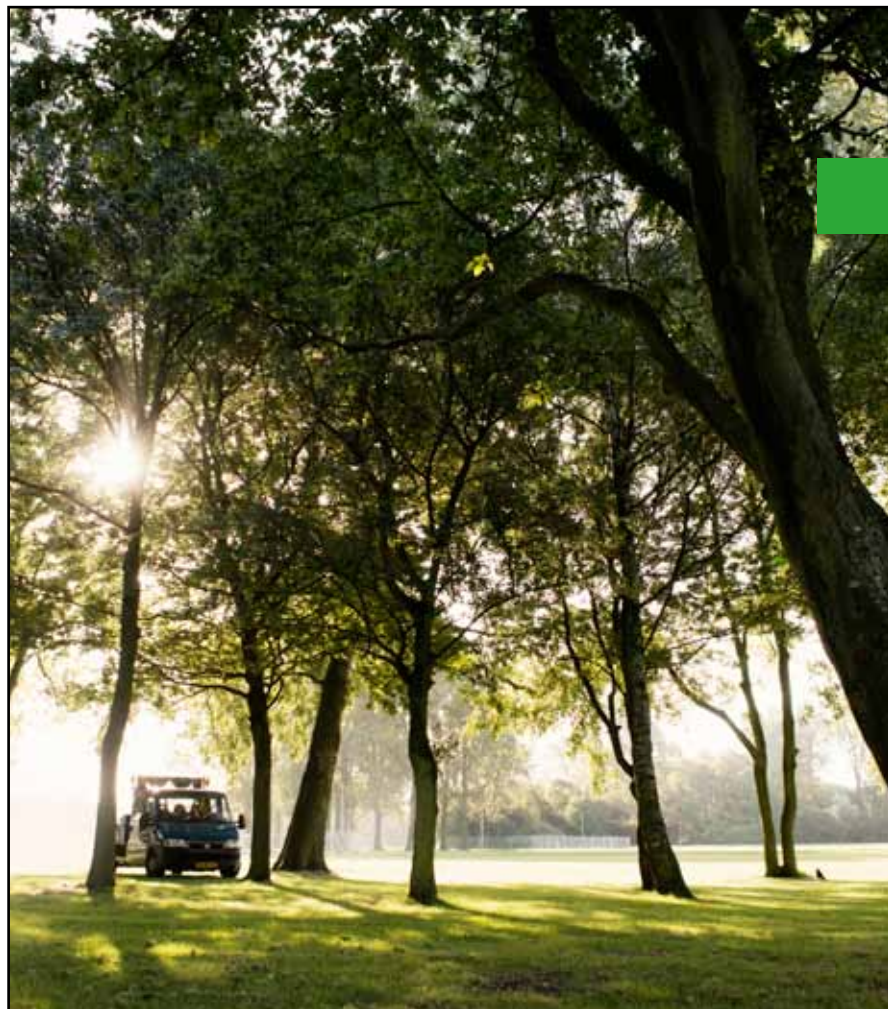

Professional Grass Service

Academy

Gras, daar zijn wij goed in!

ahvrij
Groen, Grond en Infra

Het beste uit drie werelden

Groen, grond en infra zijn de drie terreinen waarop AH Vrij zich in ruim vijftig jaar heeft ontwikkeld tot een betrouwbare partner van onder meer gemeenten, provincies, verenigingen, ingenieursbureaus en aannemers. Met een compleet en vernieuwd machinepark in eigen beheer is AH Vrij toonaangevend in haar branche.

- Aanleg en onderhoud van sportaccommodaties
- Milieuvriendelijk en gecertificeerd
- Natuur- en kunstgrasvelden
- Levering van dressgrond en dresszand

Stoelmatter 41
2292 JM Wateringen
0174 712 555
info@ahvrij.nl
www.ahvrij.nl

‘Dat zijn vijf rijtjeshuizen helemaal volgepropt met zand’

baan lager te laten liggen’, legt projectmanager Floor Groeneveldt van Antea Group uit, ‘zodat toeschouwers goed zicht hebben op de baan en ook over het hekwerk heen kunnen kijken. Door het terrein wat verder uit te graven, konden we het centercourt op een lager niveau laten liggen. Tussen de andere acht tennisbanen in ligt nu een tegelpad, waardoor ze in het midden beter bereik-

baar zijn voor zowel spelers als toeschouwers.’ Ondanks de beperkte ruimte is het gelukt de tennisbanen goed te herpositioneren. Er is ruimte ontstaan voor looppaden. De enige baan die is blijven liggen, is dus het centercourt. Daarvan klopten de maten echter niet, maar deze zijn aangepast en alles is goedgekeurd door Kiwa ISA Sport.

Gravel

Mede op advies van de KNLTB is gekozen voor een uitvoering in gravel. Maar ook de clubleden hadden hierin een belangrijke stem, vertelt Callenbach. ‘We hadden gravel en we wilden gravel houden. De meeste leden vinden gravel namelijk het fijnste om op te spelen. Maar daarnaast is het ook het duurzaamst, want met de oudste banen hebben we toch bijna vijftig jaar gedaan. En als iets vijftig jaar meegaat, kun je toch wel zeggen dat het duurzaam is. Daarnaast speelde ook het kostenaspect een rol en het feit dat de KNLTB weer steeds meer gravel promoot. In voorgaande jaren werd vooral kunststof en kunstgras gepromoot, maar uiteindelijk blijkt niets zo lang mee te gaan als gravel.

Een nadeel van gravel is echter dat het dagelijks onderhoud nodig heeft, dus is er iemand parttime in dienst die onze banen onderhoudt.’

Damwand en geluidsscherm

Antea Group heeft ook enkele andere zaken gelijk goed aangepakt. Groeneveldt: ‘De banen moesten verschuiven in de richting van het clubhuis. Eén baan was bijna in de sloot geprojecteerd; daar hebben we nog een damwand geplaatst, zodat alles weer net binnen het park paste. Daarnaast wilde de gemeente een geluidswerende wand plaatsen tussen de tennisvereniging en de nieuwbouwwijk ernaast.’

Antea Group heeft de voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd en alles netjes afgewerkt nadat het geluidsscherm van 4 bij 55 meter geplaatst was. ‘Voor nieuwbouw gelden andere geluidsnormen dan voor bestaande bouw’, verklaart Callenbach. ‘Dus aan de kant van de bestaande bouw hoefde er geen geluidswal te komen.’ De hele renovatie heeft in totaal 245.000 euro gekost.

Als je naar de hele afschrijving kijkt, dan valt dat best mee, vindt Callenbach. ‘De meeste kunststof- of gemengde banen zijn na een jaar of tien echt op. Over vijftig jaar moeten we het gravel vervangen en dan kan de rest nog gewoon mee.’

Zekerheid

De renovatie is precies geworden zoals de tennisvereniging het wilde. ‘Iedereen is ook erg enthousiast over hoe het eruit ziet. En daar gaat het om. Antea Group is een groot bedrijf. Dat geeft je een stukje zekerheid over de uitvoering en dat hebben we tijdens het hele proces gemerkt. Formeel was Antea het aanspreekpunt, maar informeel hadden we met ieder bedrijf dat hier is geweest persoonlijk contact. Dat werkte heel goed’, aldus Callenbach.

Be social

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-5803

Privatiseren: is het budget halfleeg of halfvol?

Armoede maakt geprivatiseerde clubs creatief

De echte reden achter privatiseren is doorgaans dat de gemeente in kwestie een bezuinigingsopgave heeft en deze denkt te behalen door de sportvelden op afstand te plaatsen. Feitelijk een negatieve insteek dus. Maar hoe werkt dat nu uit in de praktijk? Fieldmanager zoomt in op twee concrete voorbeelden, Wijchen en de gemeente Bronckhorst.

Auteur: Hein van Iersel

4 min. leestijd

INTERVIEW

Wijchen is in dit verband duidelijk de senior van deze twee. Al in de vorige eeuw werd hier de Stichting Groene Grasvelden opgericht. Deze stichting is tussen de gemeente Wijchen en de clubs in geschoven en regelt samen met de gemeente alles wat samenhangt met de aanleg en het onderhoud van de velden, inclusief de aanbesteding van het beheer van de velden en het aansturen van vrijwilligers. In Bronckhorst is de bezuinigingsopgave pas een drietal jaar oud.

Johan Verstege is samen met zijn adviseur Arno Harmsen naar het kerkdorpje Balgoy in Wijchen gekomen om te praten over de manier waarop Bronckhorst de zaak heeft opgepakt voor zijn club VV Vorden. Hij meldt dat de velden sterk zijn verbeterd in kwaliteit. De Stentor, het regionale dagblad, plaatste de velden vóór de privatisering ver onderaan in het rechterrijtje. Na de privatisering stonden de velden al het eerste jaar in de top drie. Dat wil niet zeggen dat er geen uitdagingen meer zijn voor Vorden en de negen andere clubs in de gemeente Bronckhorst. De gemeente heeft de privatisering zo ingestoken dat de clubs eenmalig een pot geld krijgen met de omvang van vier jaar onderhouds- en renovatiekosten. Dat lijkt veel, maar we moeten volgens penningmeester Verstege vooral niet vergeten dat veel van de velden en complexen te maken hadden met een aanmerkelijke achterstand in onderhoud. Buiten de eenmalige uitkering voor vier jaar moeten de clubs van Bronckhorst dus volledig zelfvoorzienend zijn. Alle groot onderhoud en renovatie moeten door henzelf worden opgehoest, en dat geldt ook voor het onderhoud van de gebouwen, die door de verenigingen voor één euro zijn gekocht. Wat Harmsen gedaan heeft in het proces, is onder andere het opleiden van de vrijwilligers en het schrijven van een plan voor het onderhoud

van de komende twintig jaar. Zijn mening over Bronckhorst, kort samengevat: 'Prima, maar op deze manier moet je niet aan kunstgras beginnen of er zelfs maar aan denken. Dat is eenvoudig niet te betalen.'

In tegenstelling tot wat je zou kunnen verwachten, klinkt Verstege opvallend goedgeluimd onder de uitdaging. Hij lijkt er heilig van overtuigd dat het allemaal wel gaat lukken. Alle clubs in Bronckhorst zijn geprivatiseerd, maar VV Vorden heeft samen met twee andere clubs een stichting opgericht die de btw van de onderhoudskosten moet terugkrijgen. De overige clubs doen dat op hun eigen manier en maken verder ook geen gebruik van de dienst van Harmsen van Grasmeeesters. Deze stichting is ook de aangewezen partij om de verhuur van de velden aan externe partijen te regelen. Bijna terloops noemt Verstege nog een ander aspect. Doordat het bestuur van de clubs en van de stichting verschillende rechtspersonen zijn, is het lastiger voor een clubbestuurder om een greep in de kas van de overkoepelende stichting te doen. Het geld dat in deze stichting zit, moet niet ingezet kunnen worden om gaten in de begroting elders te bestrijden. Dit geld is voor het onderhoud van de velden en nergens anders voor.

Wijchen

Vergeleken hiermee is de situatie in Wijchen bijna riant te noemen. Het model van Wijchen wordt zelfs 'geëxporteerd' naar een aantal buurgemeentes, die hun velden ook in de stichting willen laten opnemen. Op die manier krijgt de Stichting Groene Grasvelden voldoende budget van de gemeente om bijvoorbeeld kunstgrasvelden iedere tien jaar van een nieuwe toplaag te voorzien. De regie voor renovatie is in handen van de gemeente Wijchen, samen met een adviesgroep RSA, waarin alle ver-

enigingen een vertegenwoordiger hebben. Maar natuurlijk gaat ook in Wijchen niet alles van een leien dakje. Het veld waarop we de groepsfoto maken, is een Xtragrass-veld, dat vorig jaar onder toezicht van Copier is aangelegd. Cees Jansen, die hier namens de stichting niet rechtstreeks bij betrokken was: 'Dat is niet goed gegaan. Volgens ons is de laag net onder de Xtragrass-backing te vet en daardoor te weinig doorlatend. Nu oogt het veld mooi, maar bij veel regen kan het water niet snel genoeg weggelopen.' Hans Willems, voorzitter van Balgoy, heeft ook spijt: 'Voor dit geld hadden we beter kunnen investeren in een kunstgrasveld.'

**Het model van Wijchen
wordt zelfs 'geëxporteerd'
naar een aantal
buurgemeentes,
die hun velden ook in de
stichting willen laten
opnemen**

Cees Jansen

Johan Verstege

Waarom neemt u geen super-abonnement?

Voor slechts € 215 per jaar
ontvangt u alle uitgaven van NWST.
In totaal 38 magazines boordevol
informatie over de groene sector.

**NU
SLECHTS
€215,-**

Stuur een mail naar Ilse Kuipers ilse@nwst.nl
en uw abonnement wordt omgezet
in een **super-abonnement**.

6 uitgaven €73,-

6 uitgaven €73,-

8 uitgaven €73,-

8 uitgaven €73,-

8 uitgaven €91,-

Hans Willems

Armoede

Hoewel de clubs in Wijchen financieel een beter plaatje kunnen laten zien dan de clubs in Bronckhorst, geldt voor beide dat armoede creatief maakt. Zo kan Vorden ervan profiteren dat de club in een toeristisch zeer aantrekkelijke gemeente ligt en uit die hoek af en toe wat extra geld genereren, bijvoorbeeld door het complex te verhuren voor een evenement of een bijeenkomst. Hans Willems heeft als bestuurder ook kunnen profiteren van een andere bijzonderheid. Zijn club is de thuisclub van Roy Mackaay, en al een aantal keren trad Mackaay als suikeroom op doordat een deel van zijn transfersom bijgeschreven werd op de bankrekening van Diosa. Toen Mackaay naar Feyenoord ging, kreeg de club meer dan 10.000 euro, en eerder, bij de transfer naar Bayern München, bijna

50.000 euro. Daarnaast proberen beide clubs bij te beunen om op die manier extra geld van de gemeente krijgen. Diosa organiseert bijvoorbeeld de avondvierdaagse en VV Vorden organiseert vergelijkbare evenementen.

Zowel de afvaardiging van Wijchen als die van Bronckhorst is ervan overtuigd dat het onderhoud goedkoper en beter kan doordat de clubs zelf eigenaar zijn. Op het moment dat de gemeente eigenaar is, is men minder voorzichtig met een veld. Gezien het verschil in financiering is het logisch dat er ook een verschil in contributie bestaat. Een gewoon lidmaatschap in Balgoy kost 125 euro. Dat is duidelijk onder het landelijk gemiddelde, zeker als je je realiseert dat de club slechts 270 leden heeft – wat overigens indrukwekkend veel is voor

Arno Harmsen

een dorp met 600 inwoners. Het lidmaatschap in Vorden is duurder, maar met 165 euro ook nog steeds aan de onderkant van het landelijk gemiddelde.

Onderhoud

Het onderhoud hebben beide stichtingen uitbesteed. Zowel Cees Jansen van de Stichting Groene Grasvelden als Harmsen van Grasmeesters gelooft dat het handig is om het dagelijkse onderhoud uit te besteden. Dat is te veel gevraagd van de vrijwilligers. Dat wil niet zeggen dat vrijwilligers niet belangrijk zijn; verre van dat. Vooral Cees Jansen besteedt bovengemiddeld veel tijd aan het trainen en enthousiast houden van zijn vrijwilligers. Zonder deze vrijwilligers is het allemaal niet mogelijk.

Be social

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-5804

Vers van de productiepers: elektrische mini-shovel Norbert FM-120 van Frisian Motors

Op Groen Techniek Holland was al een eerste impressie te zien van de minishovel Norbert FM-120 van Frisian Motors. Inmiddels is de machine productierijp en worden de eerste veertien machines opgebouwd in de assemblagefabriek in Bakkeveen.

Frisian Motors is een kleinschalige assemblage fabriek waar praktische, elektrisch aangedreven werk- en voertuigen worden ontwikkeld. Daarbij heeft dit bedrijf als missie dat deze voertuigen hetzelfde prijsniveau hebben als dat van een brandstofmodel. Voor de Norbert beoogt de fabrikant vooral dan ook kleinere groenvoorzieners en bijvoorbeeld in maneges en in nabijheid van dieren. Ook kunnen nu klussen in dichte ruimtes gemakkelijk worden uitgevoerd.

Techniek beproefd in de praktijk

Dat de mini-shovel Norbert FM-120 van Frisian Motors zeer milieuvriendelijk en onderhoudsvriendelijk is, moge duidelijk zijn als je alle details op een rijtje zet:

Hij is elektrisch-Hydraulisch, er zijn standaard al twaalf werktuigen beschikbaar, er is geen uitstoot van kwalijke gassen, er is minder onderhoud, hij heeft 24 PK aan continu vermogen en zelfs een piek vermogen van 40 PK. Je tankt hem vol voor nog geen 3 euro en er zijn ook subsidiemogelijkheden voor bedrijven, door gebruik te maken van biologisch afbreekbare olie in het hydrauliek systeem wat een gunstige Mia-vamill regeling kent. De werktijd van de machine varieert tussen de drie en zes uren, echter is dit sterk afhankelijk van welke werktuigen je gebruikt. Later dit jaar komt er ook een versie met Lithium-techniek die een langere actieradius zal geven en tussendoor kan snel-laden op krachtstroom.

De shovel heeft een volledige digitaal besturings-systeem die met een 7 inch touchscreen bediend

kan worden. Men kan zelf alle waardes aflezen en eventueel bijstellen zoals verbruik, accustand, gebruikte ampères, draaiuren, etc.

Europese bodem

De techniek die men gebruikt komt veelal van Europese bodem en is beproefd in de praktijk. De hydrauliek pompen zijn van Casappa en accu's en laders van Zenith. De Norbert is gebaseerd op een bestaand en bewezen benzine model, wat nu vanuit de toeleverancier als klant en klaar chassis word geleverd, en in eigen werkplaats word hij afgemonteerd en wordt voorzien van alle elektronische componenten en afgeregeld. We maken gebruik van onderhoudsvrije AGM accu techniek, wat ook meteen dient als extra contragewicht voor deze machine. De shovel is voor introductie bij twee eindgebruikers langdurig in het veld getest. Op basis van de feedback zijn er nog enkele verbeteringen doorgevoerd. De basisprijs zal circa € 18500,- ex BTW bedragen, en is inmiddels te bestellen met een levertijd van enkele weken.

Be social

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-5805

TECHNISCHE SPECIFICATIES VAN DE MINI-SHOVEL NORBERT FM-120

- Vermogen 15-30 KW 72 volt
- Werkijd zonder werktuigen 4-6 uren
- Werkijd met werktuigen 2,5-4 uren
- Hefvermogen maximaal 450 KG
- Trekkracht 2000 KG (rollend gewicht)
- Bio-Synth Hydrauliek olie, 21 L/min- 180 Bar
- Vier wiel aandrijving
- Draaicirkel 3650 mm
- Hefhoogte 1700 mm
- Snelheid 0-12 km per uur (traploos)
- Totale lengte: 2270 mm
- Breedte: 1170 mm
- Wielbasis: 1210 mm
- Gewicht accu: ±250 kg
- Oplaadtijd van 0-100%: 8 uren (230V/10A)
- Netto gewicht 1120 KG (incl. accu's)

Kritische massa

Op het moment dat de onrust in de markt toeneemt zal het voor een **niet-professionele inkoper steeds lastig worden om de bokken en schapen van elkaar te scheiden**

Ons sportveldenwereldje is in beweging. Iedereen klaagt dat er geen pepernoot te verdienen is en anderzijds zie ik over de duim geteld wel drie tot vier partijen, die zich al dan niet verstoppen in de coulissen aan het warm lopen zijn om ook een taartpunt van de sportmarkt te veroveren. Ik kan dat niet helemaal met elkaar rijmen en ben ook bang dat dit zal leiden tot extra prijsdruk en onrust in de markt. Er zal best iemand beter van worden, maar waarschijnlijk is dat niet de sporter. Wie ben ik overigens om nieuwe intreders hun deel van de taart te misgunnen? Je moet alleen hopen dat de opdrachtgever het hoofd koel houdt en niet voor de rottijsse stuivers winst op korte termijn gaat, maar voor de vele euro's kwaliteitswinst op lange termijn.

Je moet alleen hopen dat de opdrachtgever het hoofd koel houdt en niet voor de rottijsse stuivers winst op korte termijn gaat, maar voor de vele Euro's kwaliteitswinst op lange termijn

En dat is - hoe onlogisch ook - een lastige keuze. Er zijn initiatieven om de opdrachtgevers meer gereedschappen in handen te geven om kwaliteit in te kopen, maar de waarde daarvan schat ik persoonlijk niet zo hoog in zolang

de prijsdruk blijft regeren. De rol van adviesbureaus wordt hierbij wel eens onderschat. Veel opdrachtgevers redeneren momenteel dat het kopen van een nieuw veld net zo makkelijk is als het kopen van een nieuw pak. Soms klopt dat misschien ook wel, maar op het moment dat de onrust in de markt toeneemt zal het voor een niet-professionele inkoper steeds lastiger worden om de bokken en schapen van elkaar te scheiden. Of moet ik zeggen wolven en schapen? Je ziet nu al dat aanbieders elkaar overschreeuwen met de meest fantastische marketingverhalen, die voor een minder ervaren inkoper eigenlijk niet onderuit te halen zijn.

Ook in de rest van de markt ontbreekt het wel eens aan kritische zelfreflectie. 'Mea Culpa' is dan ineens een veel moeilijker woord dan 'Het is de schuld van de andere'. In deze uitgave van Fieldmanager zie je daar helaas een goed voorbeeld van. Glauconiet zorgt wellicht voor wateroverlast, maar in plaats dat mensen echt serieus op zoek gaan naar oplossingen lijkt men vooral bezig het eigen straatje schoon te poetsen. Probeer gewoon eens te zeggen: 'Dat ga ik de volgende keer beter of anders doen.' Daar kunnen we samen van leren en daar komt de branche verder mee.

Met vriendelijk groet,

Hein van Iersel (hein@nwst.nl)
Hoofdredacteur

Be social

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-5806

Fieldmanager

wordt gemaakt samen met onze partners.

Als u met interesse en plezier deze uitgave van Fieldmanager gelezen heeft en wilt reageren op deze uitgave: hein@nwst.nl

AHA de Man

AQUACO
Specialist in H₂O

BARENBRUG

boom
Kenniscentrum voor Bomen

BRAS FIJNAART
GRASVOEDING & CULTUURTECHNIEK

de Enk
GRAS & GOLF

DLF
SEEDS & SCIENCE

EBBEN
trees since 1862

Jewel

PROGRASS
Professional Grass Service

ProTurf®

De meststof met snelle impact!

ProTurf is een geavanceerde gecontroleerd vrijkomende meststof, speciaal ontwikkeld voor sportvelden, fairways en tees.

De sterke punten van ProTurf:

- Geeft een snelle reactie, zelfs bij lage temperaturen
- ProTurf werkt 2 tot 3 maanden
- Bevat Calcium en Magnesium voor gezond en groen gras
- Mini korrel zakt snel weg in de graszode en zorgt voor een goede verdeling
- Minder gevoelig voor ziekten, minder gebruik van gewasbeschermingsmiddelen
- Sterke prijs/kwaliteitsverhouding

Gebruik ProTurf voor:

- ✓ Sportvelden
- ✓ Fairways
- ✓ Tees
- ✓ Openbaar groen

www.icl-sf.nl

Tel: +31 418 655780 Email: info.benelux@icl-group.com

ICL
Where needs take us